

شیخ الحدیث، بابائے پختیاری، ڈاکٹر فقیر محمد رفیق، روضۃ الشریعہ، شہری افکار

دلو کے
ظہا

مرتب: محمد جنید اکرم

عشق فقیر دلال، ارضان ملک، باہر پختیاری
عشق فقیر کے ساری دنیا، عشق فقیر پختیاری

حیاء پنجاب، بابائے پنجابی ڈاکٹر فقیر محمد فقیر رحمہ اللہ علیہ اور شعری افکار

سیلے کے محفل

سیاسی ترقی نظماں

ترتیب کار: محمد جنید اکرم

چھپواک: بزمِ فقیر پاکستان

125/3-B2، ٹاؤن شپ، لاہور، پاکستان

111094

DEEVAY THALLAY

(Punjabi Poetry)

By: Dr. Faqir Muhammad Faqir

Price: Pak Rs.150.00, U.S. \$10.00, U.K. 5:00

Second Edition: October 2007.

Publisher: Bazm-e-Faqir, Pakistan

125/3-B2, Township Lahore.

Phone: 092-042-5150271

Cell: 0322-8078863, 0300-9485536.

ISBN: 978-969-9030-05

مئل: [REDACTED] روپے
دوجی وار: اکتوبر 2007ء

بزم فقیر پاکستان بابائے پنجابی ڈاکٹر فقیر محمد فقیر ہوراں دی یاد وچ
قائم ہون والا علمی ادبی تے ثقافتی ادارہ اے۔ اسیں اپنیاں علمی
ادبی تے ثقافتی سرگرمیاں جاری رکھن لئی محکمہ اطلاعات تے ثقافت
حکومت پنجاب دے مالی میل ورتن لئی شکر گزار آں۔ (ادارہ)

اپنے جن

وقار انبالوی

ہوراں دے ناں

فقیر

ساریاں مذہبی صفاں دا میرا مذہب فقیر امام
بے مذہبی تے مذہب نیں حاوی مذہباں تے اسلام

ترتیب

46	چار مسیتاں چار مصلے	7	بسم اللہ
48	نویں مجاہد تے غازی	8	مرتب ولوں
51	سادھ	11	لاٹکرا
53	میرا کیہ اے؟	13	دیوے تھلے
55	چنگا عشق فقیراے تیرا	15	حمد و ثناء
56	توں کیہ جانے؟	17	تیرا رنگ
59	چودھریاں دے ویہڑے	20	نعرہ
61	یار ماراں دا گلہ	22	کول داوسنیک
63	لوسا تھوں امداد ضرور	23	کار ساز
66	اوڑ	25	سلام
67	ورو لے	27	نعت
70	نالے حج نالے ونج	30	14 اگست 1947ء
71	6 ستمبر 1965ء دی رات	32	آج دے دن
73	ات خدائی ویر	34	سرت سنبھالو
76	سیاسی چکر	36	میرا دیس
78	کوڑا مان	38	کنڈھے بیٹھے
80	خالی پلا	39	انقلاب
82	ڈاہڈا پھاتھا اے انسان	41	غوث الاعظم
85	ملکی دستور تے سوشلزم	42	سرکاں
87	کھوجی	43	آئے فیرماری آئے

128	فطرانہ عیدوا	89	چڑیاں موت گواراں ہاسا
130	چلو	92	راز
132	دو راہ	94	نکتے
134	جوٹھ نہ بولو	95	قائد اعظمؒ تے سوشلزم
136	بازی گر	97	بے وساہے
138	لاباں دی بہار	99	دوجی ووہٹی
140	اٹل حکم	102	کلاقلندر
142	14 اگست 1957ء	103	بھال
145	پرودگرام	105	حساب
147	بیبی کوکاں	107	آزادی
149	بکرعید	110	ناکے بندیاں
151	کال نامہ	112	پچونجہ (55)
153	سہارے	114	ماواں دامان
154	جھوٹے دیوتے	118	کاتب
156	مسجد اقصیٰ	120	ڈبہ پیر
158	شامرونی مہاجر	123	قتل گڑھ
160	بے آبروئی	126	تاریخی غم داہاڑا

بسم اللہ

دیوے تھلے بابائے پنجابی دا پنجواں شعری مجموعہ اے۔ ایہہ کتاب اوہناں اپنی حیاتی وچ ای چھاپنا چاہی پر قدرت نون منظور نہیں سی۔ میں ایس کتاب دا کتابت شدہ مسودہ جدوں لہھیاتے اوہدے وچوں غزلاں دوہڑے تے رُباعیاں وکھ کر کے صرف سیاسی تے قومی نظماں دا مجموعہ بنا کے ترتیب دتاتے پاکستان دے گولڈن جوہلی جشن دے موقعے تے چھاپے چاڑھیا۔

اوسے ترتیب نال اج ایہہ کتاب اپنے دو بے ایڈیشن دی چھپوائی لئی تیار اے۔ ایس کتاب وچ موجود نظماں ملکی حالات دا اگھڑواں نقشہ پیش کردیاں نیں۔ ساڈے سیاست دا بناں تے لیڈراں نے گرسی نون حاصل کرن لئی کیہ کجھ کیتاتے پاک دیس نون اوہدا کنا بھار چکنا پیا۔ اجے تکلیف دین والے منظر ایہناں نظماں وچ کچھے گئے نیں۔ سیاسی لیڈراں نون چوٹاں تے طنزاں دی کاٹ جو یں ایہناں نظماں وچ نظر آؤندی اے۔ ڈاکٹر فقیر محمد فقیر دی کسے ہور کتاب وچ نہیں دسدی۔ گویا ایہہ شاعری وی اے تے اعلیٰ ادبی معیار دی تے لیڈراں نون طنزاں وی بہترین روپ وچ کیتیاں کنیاں نیں۔ اگے وانگوں ”دیوے تھلے“ دے ہنیر نون تسیں اک وار فیر گوہ نال ویکھو گے تے سوچی وی پود گے۔

محمد جنید اکرم
(سیکرٹری)
بزم فقیر پاکستان

۲۱ اکتوبر ۲۰۰۷ء

گولڈن جوہلی مبارک

بزم فقیر پاکستان ولوں سوہنے دیس پاکستان دے گولڈن جوہلی جشن دے موقعے تے دھرتی ماں دے آنکھی پتر تے بابائے پنجابی ڈاکٹر فقیر محمد فقیر دیاں نظماں دا تحفہ پیش کیتا جا رہیا اے۔ استاد محترم جناب پروفیسر حفیظ تائب ہوراں اک دن دسیا کہ اقبال فاروقی (مکتبہ نبویہ والے) ہوراں کول بابائے پنجابی ڈاکٹر فقیر محمد فقیر ہوراں دا اک شعری مجموعہ ”دیوے تھلے“ پیا ہو یا اے جہڑا اُج تیکر چھپیا نہیں۔ میں اقبال فاروقی ہوراں کول اپڑ گیا تے فیر پھیرے تے پھیرا لانداریا۔ اخیر اک دن گوجرانوالیوں ارشد میر مرحوم نے آکے اقبال فاروقی نوں آکھیا کہ ڈاکٹر فقیر ہوراں دا شعری مجموعہ جنید اکرم نوں دے دیو تاں جا کے اقبال فاروقی ہوراں ایہہ مسودہ میرے ہتھ پھڑایا۔

پروفیسر ڈاکٹر اعجاز احمد بیگ ہوراں اپنا پی ایچ ڈی دا مقالہ (ڈاکٹر فقیر محمد فقیر حیاتی تے فن) لکھدیاں ہو یاں مختلف اخباراں تے رسالیاں وچوں جہڑیاں چھپیاں ہو یاں نظماں تلاش کیتیاں اوہ وی میرے سپرد کردتیاں۔ مہینہ وار رسالہ پنجابی تے دوجیاں بعض رسالیاں تے اخباراں وچوں کجھ نظماں مینوں وی لبھیاں۔

جہڑا مسودہ اقبال فاروقی ہوراں کولوں ملیا سی اوہ ڈاکٹر فقیر ہوراں دا قلمی نسخہ نہیں سی بلکہ کتابت شدہ سی۔ مینوں ایس کتاب دی پروف ریڈنگ (proof reading) کردیاں بعض تھاواں تے اوہناں دی ہتھ لکھت دیکھن دی لوڑ محسوس ہوندی رہی، پر اوہ یا ارشد میر ہوراں دی لائبریری وچ اے یا ڈاکٹر فقیر ہوراں دے پوترے عبدالباسط ہوراں کول محفوظ اے۔ بد قسمتی نال ارشد میر ہوریں وفات پا چکے نیں تے باسط صاحب نے ایس کتاب دی پروف ریڈنگ آپ ای کر لئی سی۔

ارشاد میر ہوراں دی لا بیری وچ ادھیوں بوہتیاں چھپیاں تے اُن چھپیاں کتاباں ڈاکٹر فقیر ہوراں دیاں نیں۔ ڈاکٹر فقیر ہوراں دی وفات دے بعد میر صاحب ڈاکٹر مرحوم دے گھرانے نال انتہائی قریبی تعلقات ہون پاروں بے شمار نایاب کتاباں بوریاں بھر بھر کے لے گئے۔ ڈاکٹر فقیر دے قلمی شعری تے نثری نسخے وی میر صاحب دی لا بیری وچ موجود نیں جہاں وچوں چار مسودیاں دا ذکر ارشد میر ہوراں اپنے مضمون مطبوعہ ”کھوج“ (قلمی نسخہ نمبر جنوری تا دسمبر 1982ء) شعبہ پنجابی پنجاب یونیورسٹی، لاہور پاکستان وچ کیتا اے۔ ایہناں چار قلمی نسخیاں دی تفصیل انج اے: (1) پنجابی زبان تے ادب دی مختصر تاریخ (2) رانجھا ہیر مع تفسیر فقیر (3) رباعیات عمر خیام دا پنجابی روپ (4) سنگی (مثنوی)

ایہہ چارے قلمی نسخے انتہائی نادر تے نایاب نیں جہڑے ساہا سال توں اپنی اشاعت دے منتظر کسے میرے ورگے دامنه پئے ویکھدے نیں۔ عبدالباسط باسط ڈاکٹر فقیر مرحوم دے پوترے نیں تے زرعی ترقیاتی بینک وچ ڈپٹی ڈائریکٹر دے عہدے تے کم کر رہے نیں (ہن ریٹائرمنٹ دی لائف گزار رہے نیں۔) اوہناں کول وی ڈاکٹر فقیر مرحوم دیاں بے شمار غیر مطبوعہ ہتھ لکھتاں موجود نیں۔ غزلاں، نظماں، رباعیاں، نعتاں توں اڈنٹر وچ لکھیاں ہویاں تحریراں وی باسط صاحب کول موجود نیں۔ باسط صاحب آپ وی چنگے شاعر نیں۔ اوہناں نے اپنے دادا جی دیاں تحریراں نوں ترتیب دے کے چھپوان دا پروگرام بنایا ہو یا اے۔ باسط صاحب نے عمر خیام دا وی پنجابی ترجمہ کیتا اے جہڑا اوہناں دی زیر ترتیب کتاب ”اتھ ڈگی پھرتے“ دے عنوان نال چھاپے چڑھے گا۔ باسط صاحب اِنج کل اپنی اک غزلاں دی کتاب وی تیار کر رہے نیں۔ اوہناں اک واردیسی کہ ڈاکٹر فقیر ہوراں دیاں غزلاں دا مجموعہ وی ان شاء اللہ بڑی چھیتی ترتیب دے رہے آں۔ دعا اے کہ رب اوہناں نوں ہمت دیوے تے اوہناں کول پیا ہو یا بابائے پنجابی دا شاعرانہ کلام تے نثری تحریراں چھپ کے پنجابی زبان تے ادب دے طالب علماں سامنے آجاون (آمین)

ایس شعری مجموعے ”دیوے تھلے“ وچ نظماں، غزلاں، رباعیاں تے دوہڑے وی کتابت کیتے ہوئے موجود سن۔ کجھ دوستاں دے مشورے نال غزلاں، رباعیاں تے دوہڑے وکھرے کر دتے گئے نیں۔ ایہہ کتاب ”دیوے تھلے“ صرف قومی تے سیاسی سرناویاں پٹھ لکھیاں کنیاں نظماں دا مجموعہ اے جہڑا پاک وطن دے گولڈن جوبلی جشن دے موقعے تے بزم فقیر پاکستان ولوں قوم دی خدمت وچ پیش کیتا جا رہیا اے۔

ایس کتاب دی proof reading محترم جناب عبدالباسط باسط تے محترم بشیر احمد قدر آفاقی ہوراں بڑی عرق ریزی نال کیتی تے مفید مشورے وی دتے۔

بزم فقیر پاکستان دے سرپرست استاد محترم حفیظ تائب (مرحوم) توں اڈ بزم دی اعزازی سرپرست کمیٹی دے قابل احترام ممبران جناب سید اختر حسین اختر تے جناب سید سبط الحسن ضیغم ہوراں دی سرپرستی ہر کم وچ نال رہی۔

محترم جناب احمد ندیم قاسمی ہوراں دی شفقت تے پلاشیری تے محترم جناب منصور سہیل ہوراں دے بھرپور تعاون تے محبت نال بزم فقیر نوں جویں سہارا دتا، اوہدا شکریہ ادا کرنا میرا اخلاقی فرض اے۔

امی جی دیاں دعاواں نال ای گل بن دی اے اللہ کرے بزم فقیر پاکستان دے کارکناں دا قافلہ چھیتی توں چھیتی ڈاکٹر فقیر ہوراں دے کلام نوں شائع کرن وچ کامیاب ہووے۔ (آمین)

محمد جنید اکرم

یکم اگست ۱۹۹۷ء

(سیکرٹری)

بزم فقیر پاکستان

لائکرا

”دیوے تھلے“ وِج میری سوچ و چار نے بوہتیاں اوہ تصویراں الکیاں نیں جہڑیاں
میں اپنے دیس پاکستان وِج 1948ء دے چھیکڑ لے دناں دی بھا جڑتوں لے کے اُج
تیکر اپنی اکھیں ویکھداتے اوہناں دے لائکرا نال حق ناحق دا کھوج کڈھداریاں۔
ایس تصویر ویکھالے وِج بوہتے اجھے سین وی ویکھن وِج آئے جہاں وِج
غیر ملکی، غیر قومی، غیر مذہبی تے غیر اخلاقی مہاندیرے ٹردے پھر دے دنگے فساد تے
لٹ مار کردے دسدے سن جہاں ول ویکھ کے دکھیا راول ہوروی دکھداتے بیزار
رہنداسی۔ کیوں جے ایہہ سارے رُوپ کجھ مسلمان بھرا، کجھ دینی عالم تے کجھ قومی
لیڈر ای دھار کے تے ساد مرادے پاکستانی مسلماناں نوں راہوں کراہ پئے
پاندے پھر دے نیں۔

ایس گل ول کوئی ویہند ای نہیں کہ اسلام پیار، محبت دے دستور نال غریب
انگاں ساکاں تے ماڑے آہنڈیاں گواہنڈیاں دی خدمت خاطر تے مدد امداد نوں فرض
کجھن دا حکم دیندا اے۔ ساڈے سوہنے نبی ﷺ دا فرمان اے ”امیر مسلمان ماڑے
بھراواں دیاں لوڑاں تھوڑاں پہلوں پوریاں کرن تے اپنیاں غرضاں دا دھندا پچھوں
کرن۔“ خادماں تے نوکراں چاکراں لئی آپ ﷺ نے فرمایا ”مالک جو آپ کھائے
اوہو کجھ خدمت گاراں تے نوکراں چاکراں نوں کھوائے، جو کجھ آپ پہنے اوہو کجھ
خدمت گاراں تے نوکراں چاکراں نوں پوائے۔“ آپ ﷺ نے فرمایا کہ مزدوری
مزدوری اوہد امر کا سکن توں پہلاں اوہدی جھولی وِج پائی جاوے۔

اسلام وِج زکوٰۃ دے اصول نوں ایسے کر کے فرض کیتا گیا اے کہ مالدار اپنے مال
وچوں زکوٰۃ دی گنی متھی رقم پہلاں نکھیردے غریباں محتاجاں تے تنگ دستاں نوں دین

تے واہدی رقم نال اپنیاں لوڑاں پوریاں کرن، اسلام دے ایہناں حکماں تے عمل کرن
نال اسلامی دنیا تے اک اجہا ویلا وی آیا سی، جد زکوٰۃ دین والیاں دیاں واجاں مارن تے
وی زکوٰۃ لین والا کوئی نہیں سی لبھدا۔

دیوے تھلے دامہاندر اوکھن والیاں نوں اوہدی سوچ و چار دے رُوپ رنگ وِچ
کجھ اجھے آہر پاہر دے ای نین نقش نظر آون گے جہڑے اوہناں نوں آپو اپنے وسیے
دے ولگنا وِچ اجھی زندگی گزارن تے اشکل دیندے رہن جہاں نوں اسلام ساری
انسانی مخلوق لئی سانجھے پیار سلوک دی زندگی سمجھداتے کسے انسان نال اوہدے عقیدے
دے اختلاف پاروں وی بے انصافی نہیں ہون دیندا۔

ڈاکٹر فقیر محمد فقیر

اگست ۱۹۷۰ء

دیوے تھلے

ڈاکٹر فقیر محمد فقیر ہوراں دی کتاب ”دیوے تھلے“ پاکستان دے ایسے دور بارے وے
جہڑا ایس ملک لئی بڑا کٹھن دور سی۔ ایہہ نظماں جمہوری قدراں دی بحالی لئی جہڑی جدوجہد
ہوئی او تھوں لے کے آج تک دی سیاسی افراتفری دے کجھ اُگھے نقش پیش کر دیاں نیں۔

ایس توں پہلاں جد پاکستان اُتے بھارت نے حملہ کیتا سی، اودوں ستاراں دناں دی
کہانی ڈاکٹر فقیر محمد فقیر ہوراں نے نظم وچ پیش کیتی سی۔ پاکستان بارے فقیر ہوریں اک بڑا
سادہ تے سدھا طور طریقہ رکھدے نیں۔ اوہناں جس فضا وچ پرورش پائی اوہدے وچ
اسلام دی محبت تے رسول پاک ﷺ نال پیار دی نینہ بجھی ہوئی سی۔ صدائے فقیر تے
رباعیات فقیر وچ اوہناں اسلامی قدراں دا بھرپور اظہار کیتا سی۔ حمد تے نعت دی پنجابی
شاعری وچ فقیر ہوراں دا بڑا اُچا مقام اے۔ اوہناں نماز، روزہ، قرآن، جہاد تے اسلام
دیاں دوجیاں بنیادی قدراں نوں اپنی زندگی دا طور طریقہ بنایا تے آج تیکر نبھایا اے۔

”دیوے تھلے“ وچ وی ایہہ قدراں اپنی پوری چمک دمک نال نظریں پیندیاں نیں۔
فقیر ہوراں ملکی حالات نوں اسلام دے وسیلے نال پچھانیا اے۔ ایہہ ملک اسلام دی خاطر
بنایا گیا سی، ایہدے وچ جہڑا دستور وی چلے گا اوہ اسلام توں دکھ نہیں ہو سکدا۔ ڈاکٹر فقیر
ہوراں ایسے حقیقت نوں سامنے رکھ کے ملکی حالات دا جائزہ لیا اے۔

دوجی گل جہڑی ڈاکٹر ہوراں دے کلام وچ نکھر کے سامنے آؤندی اے، اوہ ایہہ
کہ اوہ سچے محبت وطن پاکستانی وانگر ملک نال پیار رکھدے نیں۔ اوہناں نے پنجابی
زبان نوں کسے ہور مقصد لئی نہیں ورتا تے اوہدے وچ مذہبی خیالات تے ملکی محبت نوں
پیش کیتا۔ ایہہ خلوص تے محبت اوہناں نوں شاعری وچ اُچالے گیا اے۔

آج کل دے زمانے وچ جد اسیں غیر ملکی نظریات دے چکر وچ پنے ہوئے آں،
ڈاکٹر فقیر ہوری ایہناں چکراں توں اُچیاں ہو کے اک سچے تے پکے پاکستانی مسلمان دی
نظر نال دیکھ کے سانوں اپنے خیالاں دی تصویر وکھانا چاہندے نیں۔

ایہناں نظماں وچ ڈاکٹر فقیر ہوراں جہاں خیالات دا اظہار کیتا اے، میں اوہدی تفصیل وچ نہیں جاندا۔ ہوسکدا اے بعضے لوکاں نوں اوہناں دے کسے خیال نال اختلاف ہووے، پر ایس گل نوں میرے سمیت کوئی مینوں بغیر نہیں رہ سکدا کہ ایس شاعری دی بنیاد خلوص تے پیار اُتے رکھی گئی اے۔ ایس کر کے ایہہ شاعری دل تے اثر کردی اے تے شاعر دے فنی کمال دا پتہ دیندی اے۔

ڈاکٹر فقیر ہوراں دی شاعری دا میں پرانا مداح واں، مینوں ایہہ گل ڈاڈھی چنگی لگدی اے کہ ڈاکٹر فقیر ہوریں اوس بول چال نوں ادبی رنگ دیندے نیں جہڑی ایس گھراں باہراں وچ بولدے چالدے آں تے جہڑی مٹھاس چنگی لگدی اے۔ پنجاب وچ اوہو پنجابی چلے گی جہڑی اتھے بولی جاندی اے۔ ایہو پنجابی ادبی تے علمی زبان بن دا حق رکھدی اے۔ فقیر ہوراں دی ایس پنجابی دا کجھ اپنا ای سوادا اے۔ ایہہ دُکھے دل دی آواز اے، ایس واسطے ای ایہہ ساڈے دل وچ اتر جاندی اے۔

ڈاکٹر فقیر ہوراں نے ایس توں پہلاں ’صدائے فقیر‘۔ ’مواتے رباعیات فقیر‘۔ ’ستاراں دن‘ تے ’پائے گلے‘ نظم دیاں کتاباں پیش کیتیاں نیں۔ ایہناں کتاباں راہیں شاعر دی حیثیت نال اوہ پہلے ای منے ہوئے استاد شاعر نیں۔ اوہناں دی شخصیت دا اک رُوپ ہو روئی اے، اوہ نال نال علمی کم وی کردے نیں۔ اوہناں پنجابی دے کلاسیکی شاعراں دے کلام نوں وی بڑی محنت نال ترتیب دے کے بڑاناں پایا اے۔ اوہناں دی ترتیب دتی ہوئی بلھے شاہ دی کلیات نوں یونیسکو نے کئی یورپی زباناں وچ ترجمہ کرن لئی چنیاں۔ دوسریاں کتاباں وی مختلف امتحاناں دے کورساں وچ شامل کرن دے قابل نیں۔ میں ڈاکٹر فقیر ہوراں نوں نویں کتاب ’دیوے تھلے‘ لکھن تے مبارک باد پیش کرناں۔

محمد علاؤ الدین صدیقی (ستارہ امتیاز)

۳ ستمبر ۱۹۷۰ء

وائس چانسلر پنجاب یونیورسٹی، لاہور

حمد و ثنا

خالق دی اے حمد و ثناء لا الہ الا اللہ
پاک وطن دی اصل بنا لا الہ الا اللہ

دل دا سکھ نظر دا نور بندے لئی ربی دستور
عدل انصاف دی سچ صدا لا الہ الا اللہ

رحم رحیم خدا دا ایہہ ڈیرا صدق صفا دا ایہہ
راہ سِدھے دا راہنما لا الہ الا اللہ

پل وچ شرنوں خیر کرے دُور دِلاں دے ویر کرے
دیوے وچھڑے سنگ مِلا لا الہ الا اللہ

کر کے دُور فساد فثور کردا سب آفاتاں دُور
کردا سب دی رد بکلا لا الہ الا اللہ

ایسے دی سی بنی امین سن پیسھ دی فتح مبین
پاک فوج وی تیج دوتا لا الہ الا اللہ

دین دا ایہہ کھڑیا گلزار باغ جگت دی رت بہار
مکی باغ دی باد صبا لا الہ الا اللہ

کر کے جوگ دا دور و جوگ رہن نہ دے ہڈاں دے روگ
روگیاں لئی اکسیر دوا لا الہ الا اللہ

ایہو سب دی دلی مراد قومی ایکے دی بنیاد
ایہو ورد فقیر پکا لا الہ الا اللہ

تیرا رنگ

پے ربا کدھرے بے وی جاندی اے کدھرے سنگ نظر
 کدھرے تے ہسے گہیکے پئی ہووے پئی کدھرے دنگ نظر
 کھوتر دی اے کدھروں بھیڑ کوئی لبھدی اے کدھروں چنگ نظر
 دنیا دے بے انتے انگاں تھیں انگے اک تیرا انگ نظر
 ہے جلوہ تیری قدرت دا آوے جو رنگ برنگ نظر
 پئی رنگ برنگے رنگاں تھیں دیکھے اک تیرا رنگ نظر
 ہستی دی باغ زمانے تے ودھدی اے گوڑی ویل پئی
 پئی ویر دراڑے پاندی اے نیڑے دے کردی میل پئی
 شامیں وچ تاریاں جا وے باگاں وچ دینیں تریل پئی
 دھرتی دیاں ڈھلکاں وجن جد امبر دے دیکھے ڈھنگ نظر
 ہے جلوہ تیری قدرت دا آوے جو رنگ برنگ نظر
 پئی رنگ برنگے رنگاں تھیں دیکھے اک تیرا رنگ نظر
 پیندی اے نماںے رُوحاں نوں اوہ کھجی مار حیاتی دی
 رہندی نہیں عمر وراگن نوں اکا کجھ سار حیاتی دی
 چھیڑن مڑ ہتھ محبت دے جد تار ستار حیاتی دی
 مستی وچ کنیں پاندی اے پئی راگ بے راگ تلنگ نظر
 ہے جلوہ تیری قدرت دا آوے جو رنگ برنگ نظر
 پئی رنگ برنگے رنگاں تھیں دیکھے اک تیرا رنگ نظر
 ایہہ ہونی ہستی ہو کے پئی بے سرت بنے بے مت بنے
 رتاں وچ چہرے پھلاں دے نیں اودر کے بے رت بنے

دُر وئی بُت حیرانی تھیں اوہ یاد تیری وِچ بُت بنے
 وسداے ایہو اکھاں تھیں ویہناں جد دل دی منگ نظر
 ہے جلوہ تیری قدرت دا آوے جو رنگ برنگ نظر
 پئی رنگ برنگے رنگاں تھیں دیکھے اک تیرا رنگ نظر
 اک دوجے ول حیرانی تھیں پے نین اڈنبر ویہندے نین
 ذرے پے تارے ویہندے نین پرت پے امبر ویہندے نین
 رملی تے نجومی جنوریوں پے بیٹھ دمبر ویہندے نین
 پئی سوگ کرے بربادی دا ویلے دی وِچ ترنگ نظر
 ہے جلوہ تیری قدرت دا آوے جو رنگ برنگ نظر
 پئی رنگ برنگے رنگاں تھیں دیکھے اک تیرا رنگ نظر
 کوئی عاشق مارے درداں دے نپے، زندگیوں نین زچ کتے
 سوہنے مغرورے وسدے میں پے مست سوپن وِچ کتے
 کدھرے کوئی کیا بیٹھا اے دے پئی سدھر چ کتے
 کدھرے پئی صلح کراندی اے مارے پئی کدھرے جنگ نظر
 ہے جلوہ تیری قدرت دا آوے جو رنگ برنگ نظر
 پئی رنگ برنگے رنگاں تھیں دیکھے اک تیرا رنگ نظر
 سر تیری منت منین، کوئی کوئی تیرا صاف انکاری اے
 اکناں نوں تیری سُرتی اے اکناں نے سُرت وِساری اے
 کدھرے کوئی زاہد رند کتے کدھرے کوئی گُوڑ بھجاری اے
 ملاں کوئی کدھرے تھوڑ دلا پنڈٹ کوئی کدھرے تنگ نظر
 ہے جلوہ تیری قدرت دا آوے جو رنگ برنگ نظر
 پئی رنگ برنگے رنگاں تھیں دیکھے اک تیرا رنگ نظر

اک درس نوں ویکھ کے سُن دے نہیں، اک اَکے نہ آدرشاں توں
 اک گرد لپیٹی نظر کدی، ٹک کے نہ اُٹھے فرشاں توں
 اک اُٹھ زمینوں جاندی اے، اک پل وِچ اُچی عرشاں توں
 اک نور صفائیاں دھوتی اے، اکناں دی کھاہدی زنگ نظر

ہے جلوہ تیری قدرت دا آوے جو رنگ برنگ نظر

پئی رنگ برنگے رنگاں تھیں دیکھے اک تیرا رنگ نظر

سوہیں تُوں راتاں فجر اں نوں دِسیں تُوں، دوپہراں شاماں نوں

پیا پل پل درس وکھانا ایں تُوں جانبازاں وریاماں نوں

پر داتا جے توں دِسا نہیں، دِسا کدی غلاماں نوں

ہووے زنج غلامی دی بے شرم نظر بے لنگ نظر

ہے جلوہ تیری قدرت دا آوے جو رنگ برنگ نظر

پئی رنگ برنگے رنگاں تھیں دیکھے اک تیرا رنگ نظر

رَبّا وِچ جگ غلاماں دی کر آپ ہُن کوئی امداد جہئی

ہر انھی اکھ غلامی دی دِسے نہ گھر برباد جہئی

دے اکھ فقیر غلاماں نوں پر دے کوئی اکھ آزاد جہئی

نیویں مظلوماں دُکھیاں تے ظالم دی اے اُچ فرنگ نظر

ہے جلوہ تیری قدرت دا آوے جو رنگ برنگ نظر

پئی رنگ برنگے رنگاں تھیں دیکھے اک تیرا رنگ نظر

نعرہ

قوماں دی . توقیر . دا . نعرہ
 دیاں دی . تعمیر . دا . نعرہ
 دنیا دی . تقدیر . دا . نعرہ
 عظمت دا . تکبیر . دا . نعرہ

اللہ اکبر اللہ اکبر

بتنگی تے بھکھ ننگ . دا . داؤو
 ظلم دے خون ڈھنگ . دا . داؤو
 جھگڑے جھیرے . جنگ . دا . داؤو
 غازیاں . دی . شمشیر . دا . نعرہ

اللہ اکبر اللہ اکبر

ویری ظلم فساداں . دا . ایہہ
 نمروداں شداداں . دا . ایہہ
 جانن آس مراداں . دا . ایہہ
 اقصیٰ . دا . کشمیر . دا . نعرہ

اللہ اکبر اللہ اکبر

منکر ایہدا . بھیر . بھرتھا
 انھا بولا . گونگا . تھتھا
 بجیا منہ تے وٹیا . متھا
 دل کالے نوں چیردا . نعرہ

اللہ اکبر اللہ اکبر

دردی	دا	غلام	سردار	ہر
دردی	دا	شام	فجر	محرم
دردی	دا	اسلام	ایمان	دین
نعرہ	دا	فقیر	پیر	صوفی
اللہ اکبر اللہ اکبر				

کول داوسنیک

نہیں کوئی گھنٹی زمین جواب دیندی نہ آسمان گونگا مونہوں بولدا اے
طاق شام دے کون اے بند کردا بوہا کون سویر دا کھولدا اے

تارے پانی تے کون پہاڑ دھرتی بدل کون ہوا وچ تولدا اے
بے نشان راہواں اُتے پنڈھ کردا سورج تھوڑکدا چن نہ ڈولدا اے

امبر گردشیاں کردیاں تاریاں دے رہندا کدی خاطر بوہجھے پھولدا اے
بیٹھا کدھے لئی اک تھاں قطب تارا چانن وچ ہنیریاں گھولدا اے

لڑدا نال لہراں دیاں کدھی خاطر پانی چیر سپاں موتی رولدا اے
گھریا کدھے کلاویاں وچ گھیرا غضبناک سمندر دے جھولدا اے

ایڈا جان جہان دا کارخانہ خاکہ کدھی انمول پڑچولدا اے
گول مول دھرتی اُتے کدھا بنیاں گنبد گول امبر گول مولدا اے

شوخی حسن دا اے رنگ روپ کہڑا پاگل پناں کس عشق انجھولدا اے
بنے کدی سینت نبض زندگی دی موت میل کس وچھڑے ڈھولدا اے

قدم قدم اُتے کون نال میرے ہجر وصل دے پھولنے پھولدا اے
رہ کے دُور میتھوں ایہہ فقیر مینوں کوئی وسنیک وسدا میرے کولدا اے

.....☆.....

کارساز

دھرتی امبر تے ایہہ کیتی جس وی نقش نگاری اے
 پیار محبت دی جس سوہنے سوہنی کھیڈ کھلاری اے
 درد منداں دے ول دی کیتی جس حازق دلداری اے
 اوہو اک مالک اے سب دا اوسے دی سرداری اے
 خالق دی مخلوق دا منکر خالق دا انکاری اے

باگاں دا اوہ مائی اوہو راکھا اے گلزاراں دا
 اوہو رُتاں دی خوشبوئی اوہو رنگ بہاراں دا
 اوہو حُسن پھلاں گلیاں دا اوہو رُوپ اے خاراں دا
 ویل ویل دے سر تے دتی اوسے نے پھلکاری اے
 خالق دی مخلوق دا منکر خالق دا انکاری اے

ٹھنڈ اکھاں دی نور نظر دا اوہدے نور نظارے نیں
 پنڈھ امبر دے پائے اوسے سورج چن ستارے نیں
 لاگوں بُرجاں دے وِچ پھردے پے گردش دے مارے نیں
 پیش ایہناں دے ارباں سالاں دی پئی منزل بھاری اے
 خالق دی مخلوق دا منکر خالق دا انکاری اے

وانگ سمندر دے کدھرے کھل کھلار پہاڑاں دا
گھردا گھیر نہ نظراں کولوں کدھرے تھلاں اُجاڑاں دا
دسدا پار اُلاڑوں ناہیں دریاواں دیاں پاڑاں دا
پتھراں تھیں ہریولاں دے لئی کدھرے سوماں جاری اے
خالق دی مخلوق دا منکر خالق دا انکاری اے

کدھرے بجلی دے لشکارے کڑکاں مار ڈراؤندے نہیں
خونی ہڑ بدل نے سرتے کدھرے چک لیاندے نہیں
کدھرے نال بہار سہانی بیلے باغ سہاندے نہیں
چکی سر گلزار کسے نے بھری پھلاں دی کھاری اے
خالق دی مخلوق دا منکر خالق دا انکاری اے

راج بغیر اُسردا ڈٹھا ناہیں کوٹ آثار کوئی
مالی باہجوں کھردا ڈٹھا نہیں کدھرے گلزار کوئی
ویکھیا باہجھ ملاحواں لگدا کتے نہ بیڑا پار کوئی
دیکھی کدی فقیر نہ ہندی کارساز بن کاری اے
خالق دی مخلوق دا منکر خالق دا انکاری اے

سلام

رہندا نظر وچ اے تیرے طالباں دی سدا سوہنیا! پتہ مقام تیرا
کعبہ گھر تیرا حرم تیرا ویڑا فلک چھت تیرا عرش بام تیرا

ہے شفاعت تیری دا محتاج محشر جاری وچ دنیا فیض عام تیرا
کہدا تیرا غلام سلطان ناہیں کہدا نہیں سلطان غلام تیرا

دُنیا کرے نہ کوں سلام تینوں بنیا جگ اے دارالسلام تیرا
ہن عرب عراق ایران تیرے پاکستان اُردن مصر شام تیرا

رہیا حرص ہوا دے باجھ پختہ مَایَنَطِقُ وچ قیام تیرا
کامل ہے قرآن کریم تیرا تے کلام ربی لاکلام تیرا

رنداں وانگ ساقی صوفی مست تیرے جہاں ویکھیا مست خرام تیرا
چلدا میکدے وچ توحید دے رہ بھریاے توحید دا جام تیرا

ڈٹھا وانگ تسبیح دیاں دانیاں دے بنیاں مقتدی اے ہر امام تیرا
عالم علم حکمت دیاں وچ ادرساں دیندا رہے گا درس مدام تیرا

دھاڑے مار خوئی ظالم جا براں لئی ہو یا خلق عظیم انعام تیرا
وگدا ور وریاماں دے زور اُتے ڈٹھا جگ نے زور وریام تیرا

کر کے ورد خالق خود مخلوق دے لئی کیتا فرض درود سلام تیرا
چھاپ وچ دل دی اے فقیر رہندا جویا وانگ گننے دے نام تیرا

نعت

مولاً! خدا دے نور دی نوری ضیا تھی
بعد از خدا تے ہو تھی جے نہیں خدا تھی

مستی اے جہدی مدھ دی توحید دا سرور
فطرت دے بانگین دی او بانگی ادا تھی

راہ وچ تھساں دے ملدیاں آگوں دی منزلاں
راہبر بن بنو جہاں دے راہنما تھی

رستے دکھائے شر نوں تھساں خیر دے ہمیش
کردے او بُریاں نال ہمیشہ بھلا تھی

ودھے نہیں کرناں نال تھساں ظلمتاں دے کوٹ
شمسُ الدُّمى تھی او تے بدرالدجی تھی

دیندے او بدلہ ظلم دے واہرو نوں حلم دا
کردے او بدزبان لئی مولاً! دُعا تھی

خوشیاں بناوندے او غماں ماریاں دے غم
لیندے او دکھ دکھیاں دے سارے وندا تھی

چڑھدے ہڑاں دے زور دی چڑھتل تروڑ کے
دیندے او بیڑے ڈولدے نوں پار لا تھی

حل مشکلاں دے قول نے کیتے جناب دے
مولاً! تھی جہان دے مشکل کشا تھی

کردے اوس آدمی تے فرشتے وی رشک نہیں
جس آدمی نوں دیندے او بندہ بنا تھی

سلطان کرن مان تساڈی گدائی دا
ٹورو بنا کے بادشاہ آئے گدا تھی

جھکیا فلک زمین تے رہے تاریاں سمپت
آوندے او پرت پلک وچ عرشاں تے جا تھی

وسدے دھرون پے وچ اجاڑاں دے شہر نہیں
پاؤ ایہناں تے جھات جے کارے قضا تھی

بت بخشدے او پانی دے قطرے نوں بحر دا
دیندے کدی او ذرے نوں سورج بنا تھی

ہندے نہیں دکھ مشرکاں دکھیاریاں دے دور
کردے او روگ "شرک" دی کاری دوا تھی

سب نال کیتیاں نیں؛ رواداریاں تھساں
کردے کدی نہیں گل کوئی ناروا تھی

دیندا اے کم اوہ قلعہ بندی دے کوٹ دا
مکڑی توں جے لوؤ کتے جالا تینا تھی

چھردا اے راگ درد محبت دے ساز دا
تاراں او دل دیاں جدوں دیندے ہلا تھی

مخلوق سنے کردا اے خالق؛ ثنا گری
بلغِ اعلیٰ تھی او تے صلِ اعلیٰ تھی

کر پار لاؤ؛ نور دے پتیاں تے بیڑیاں
ظلمت دے بحر دے اجے او ناخدا تھی

سایہ کوئی نہ اپنے؛ قامت دا ہندیاں
رحمت دے سائبان او وچ دو سرا؛ تھی

چیوندے نیں مُردے عیسیٰ مسیح دے دموں فقیر
عیسیٰ مرے تے لیندے او؛ اوہنوں جوا تھی

۱۴ اگست ۱۹۴۷ء

مُنیاں تنیاں پنجرے مُٹے
تیلوں کھلر گنیاں

بولے پنچھی باگاں ڈھا کے
چک بہاراں لٹیاں

جھلی گھٹ رحمت دی
پتیاں مست پھواراں جہیاں

سہمیاں کلیاں کھڑیاں ہس ہس
پھلاں بے گل پتیاں

ہتھل گئے شکاری باگوں
سڑے لیندے جھنیاں

پے گئی گھاٹ بیاجڑیاں نوں
ساڑن لگے وہیاں

چک چک بوریوں نئے پانڈی
کردے پیناں پیناں

بھکھے سماں ویکھیاں اُکا
سجریاں نہ بہیاں

دیکھ فقیر بہار سہانی
زل میل گاؤں سیاں

نکل کے سدھراں ذرا نہ نکلیاں
دل دیاں دل وچ رہیاں

اُج دے دِن

چھنڈ پراں نوں اڈے پنچھی مار اڈاراں اُج دے دِن
بانے میرے تے مُڑ کے آئیاں پرت بہاراں اُج دے دِن

مے خانے دے در تے کیتے آ سجدے مُڑ رینداں نے
لنیاں پا گلاں وِچ مُلاں مُڑ دستاراں اُج دے دِن

تانے جال تروڑ شکاری باغوں نئے اُج دے دِن
پھاتھے پنچھی چھنڈ پراں نوں اڈدے ہستے اُج دے دِن

دونہہ صدیاں دے وَجے ہوئے کھلے در آزادی دے
وسدے وسدے اُجڑ گئے اُج اُجڑے وسے اُج دے دِن

اچھل شوہ دریا دیاں چھلاں ڈبڈے تارے اُج دے دِن
رُڑھدے طوفاناں وِچ لگے پار کنارے اُج دے دِن

آساں نوں پے اوہو کارے اُجے سہارے دیندے نیں
نویں سرے کجھ سن حیاتی کیتے کارے اُج دے دِن

لایا ڈیرا آبادی نے وِچ بربادی اُج دے دِن
دونہہ صدیاں دے بڈھے غم نوں ہوئی شادی اُج دے دِن

اپنیاں بُجھاں تھیں ہوئیاں مات پرائیاں بُجھاں نہیں
ایناں یاد آوندائے ہے سی ملی آزادی اُج دے دے دِن

راہواں دی مجبوری پائی گل مختاری اُج دے دے دِن
راہبر بن کے لگے اُگے باری ساری اُج دے دے دِن

اُج دے دے دِن تیکر کجھ لگا پتہ نشان نہ منزل دا
کالے کوہاں نال فقیرا منزل ماری اُج دے دے دِن

تِن کے آن کھلے وِچ راہواں مان نماں اُج دے دے دِن
دیکھے اکھاں آزادی دے سے سہانے اُج دے دے دِن

ساتھ پرانے دے لئی محفل دھار لیا سی روپ نواں
نویں فقیر نہ ہوئے پر دستور پرانے اُج دے دے دِن

سرت سنبھالو

سہکد یو گڑیو مٹیارو! تپے جوان بے حالو!
 دیس آزاد اپنے دیو ڈلفو! قومی رُخ دیو خالو!
 چھیروو! چاکو ہالیو! واہکو! بکروان ایالو!
 آرہتیو! اوئے پلے دارو! پانڈیو سگھڑ دلالو!
 آزادو اوئے آزادو بے سرتو! سرت سنبھالو!
 متقیو! دستاراں والیو! جبے پوش! اماموں!
 چڑھے ہوئے بے تیر کمانوں! بے تلوار نیاموں!
 شاہی تھیں نہ درس گدائی لو آزاد غلاموں!
 پیرو! ویو! رندو! صوفیو! مخدوموں! ابدالو!
 آزادو اوئے آزادو بے سرتو! سرت سنبھالو!
 شاہو! بھرے خزانیاں والیو! سیٹھو! سودے گیرو!
 دیس اپنے دے لیکھ! نصیبو قوم دی او تقدیرو!
 وطنوں نہ لگو بن کئے روح دا روگ! سریرو!
 جوکاں وانگوں ماڑیاں دی نہ پیو رت کلالو!
 آزادو اوئے آزادو بے سرتو! سرت سنبھالو!
 میری جتھے پھاڈی ہوون! پھاڈی ہوون میری
 دھکے شاہی دے گل پیندی! بے تدبیر وزیری
 پنگردی نہیں لائی! اکا! سوکے وچ پنیری
 کلر دے وچ! دھدل نہ تریہائے! دھپاں جالو
 آزادو اوئے آزادو بے سرتو! سرت سنبھالو!

بندگیاں دے پرنے بندے کھاندے ویچِ خدائی
 ساؤ عمر ویہاجن لگے دیہن سراں دی سائی
 دھرگ اوہناں دا جیوناں جہاں رکھی آس پرانی
 پٹھے راہوں ملے نہ منزل بے راہو بے چالو!
 آزادو اوئے آزادو بے سرتو سرت
 سنبھالو!

نال بہار چمن دی دین لڑدے بوٹے ویلاں
 خاراں وانگوں پھلاں تے نیں ہوئیاں سک تریلاں
 مایو ویچ بہار خزاں دیاں ہسن شام سویلاں
 کھوہو کھنب نہ پنچھیاں دے نہ آبلنیاں نوں بالو
 آزادو اوئے آزادو بے سرتو سرت
 سنبھالو!

جے مڑ بنن ستاراں وجدیاں چھنکدیاں تلواراں
 کھڑکدیاں تاراں بن جاون تیز ترکھیاں دھاراں
 محفلاں دے میدان بناون حق دیاں لکاراں
 بدل فقیر تھیں وی اپنی دنیا بدل وکھالو!
 آزادو اوئے آزادو بے سرتو سرت
 سنبھالو!

میرا دیس

دنیا دکھاری وچ بنیا میرا سکھ بسیرا دیس
 اچیاں دیاں دے وچ کیتا اچے رب اچیرا دیس
 ظلم ستم دی بھاجڑ لئی اے پیار مرے دا گھیرا دیس
 غم دیاں کالیاں راتاں وچ اے بنیا نور سویرا دیس
 جاگ پیا اے میرا دیس

منہ اڈ اڈ آج دیکھن ظالم سارے آہڈے اڈے میرے
 رہے سر اچا کرن نہ جوگے ویری پیروں کڈھے میرے
 جابر دشمن پٹ نہ سکے اچے چھنڈے گڈے میرے
 چھوٹے دیس میرے نوں ویری بھجن آج وڈیرا دیس
 جاگ پیا اے میرا دیس

اُتر کے میدان کسے وچ چھڈیا میں میدان کدی نہیں
 مانگویاں دھاڑاں دا کیتا دل میرے نے مان کدی نہیں
 گھر اپنے وچ ظالم میں کوئی آیا ویتا جان کدی نہیں
 دیس میرے دے ڈھائے چڑھ کے چھوٹا بنے وڈیرا دیس
 جاگ پیا اے میرا دیس

بھردا دیس مرا اے اوہدی جس دی حامی بھردا نہیں کوئی
 ظلم جبر توں وطن میرے دا راکھا کدھرے ڈردا نہیں کوئی
 واہدا کردے نال ہتھاں میں واہدے وندی کردا نہیں کوئی
 دشمن سامراج دا کردا رہوے لحاظ بھتھیرا دیس
 جاگ پیا اے میرا دیس

ظالم دا مظلوماں تائیں ظلم ستم میں سہن نہ دیواں
 کھیہندے خونی بدنیت نون نال اوہناں دے، کھہن نہ دیواں
 انگل کرے اوہناں ول جہڑا ہتھ اوہدا میں رہن نہ دیواں
 گھٹ کراں نہ میں وی جے کوئی اوہدا کرے ودھیرا دیس

جاگ پیا اے میرا دیس

اُجڑے دیس وساوں کیکرے وسدے دیس اُجاڑن والے
 بہن اوڑک موٹھاں دی چھانویں دُھپ ظلم دی چاڑھن والے
 وکھر لین کھلہا اپنا وی ڈھڈ کسے دا پاڑن والے
 بریاں نال برا اے بن دا بھلیاں نال بھلیرا دیس

جاگ پیا اے میرا دیس

لایا غیر سہارے میں نہ روگ کدی غمگینی دا اے
 رب میرا محتاج امریکی نہ روسی نہ چینی دا اے
 حامی کار کدی نہ بنیا وطن میرا بے دینی دا اے
 رکھے میرے جگرے وانگوں مذہبی جگرا جھیرا دیس

جاگ پیا اے میرا دیس

راہ سدھے تے ٹر کے مکدا پینڈا اے کوہ قافاں والا
 بن دا اے کٹھیالی پے کئے سونا سدھ صرافاں والا
 وچ ہنیرے چانن لاند اچانن عدل انصافاں والا
 نال ہنیر ظلم دے اوڑک بنے فقیر ہنیرا دیس

جاگ پیا اے میرا دیس

کنڈھے بیٹھے

پھس جاندے نیں کانگاں دے وچ کیکر بیڑے جاناں دے
کنڈھے بیٹھے کر نہ سکن اندازے طوفاناں دے
ہو گئے نیں آج اُلٹے سارے ڈھنگ زمانے سازی دے
کم کرن دے ویلے ہون نہ ویلے نعرے بازی دے
ویہندے نہیں پئے؟ دعوے کردی آج زمین آسماناں دے
پھس جاندے نیں کانگاں دے وچ کیکر بیڑے جاناں دے
کنڈھے بیٹھے کر نہ سکن اندازے طوفاناں دے
ہر دم ساڈے چھپے لگے ظالم دشمن جانی نیں
مہر کرم دیاں گلاں کردے ظلم ستم دے بانی نیں
پشواں وانگ بنے انسان ایہہ ویری نیں انساناں دے
پھس جاندے نیں کانگاں دے وچ کیکر بیڑے جاناں دے
کنڈھے بیٹھے کر نہ سکن اندازے طوفاناں دے
تھکیں وڑے پکاون والے مردے بھلھے بھانے نیں
مان پرایا رکھن والے رہندے سدا نماں نیں
ہندے دیکھے کم سببیں خان پروہنے خاناں دے
پھس جاندے نیں کانگاں دے وچ کیکر بیڑے جاناں دے
کنڈھے بیٹھے کر نہ سکن اندازے طوفاناں دے
گلاں کرنیاں چھڈو ہن تے کم کرن دا ویلا اے
بیت گئی اے رات ہنیری ہويا نور سویلا اے
چھڈو پراں فقیر ہن ایویں پھو کے زور بیاناں دے
پھس جاندے نیں کانگاں دے وچ کیکر بیڑے جاناں دے
کنڈھے بیٹھے کر نہ سکن اندازے طوفاناں دے

.....☆.....

انقلاب

تیری حمد تیری ثنا مالکا
پھٹنیویں نوں ہن بھکھ پا مالکا
توں رازق مخلوق دا مالکا
تے بھکھے وچارے رجا مالکا
ہُن لیا انقلاب
تیرے ناں تے سی میں بنایا وطن
تیرے ویریاں نوں نہ بھایا وطن
ہُن لیا انقلاب
جو ویری دلوں میں تیرے نام دے
مخالف تیرے دین اسلام دے
ہُن لیا انقلاب
نہ راہی رہیا بے ریا اے کوئی
تیرے ہن نہ حاجت روا اے کوئی
ہُن لیا انقلاب
ہویا حال دسا کہا قوم دا
نہ ایکا اے اکا رہیا قوم دا
ہُن لیا انقلاب
کرے کھلجکن پئی کئی لیڈری
پوازا بنی دیس لئی لیڈری
ہُن لیا انقلاب
بھڑے لیڈری نال پئی لیڈری
بچا لیڈری توں بچا مالکا
ہُن لیا انقلاب

دلوں دینی قدراں گوائیاں جہاں
 مسیتاں دکاناں بنائیاں جہاں
 لیا انقلاب
 جہیا مولوی گلی پیا مولوی
 مقدر دا ول بن گیا مولوی
 لیا انقلاب
 بنے رہنما کجھ اجے کور نہیں
 عوام ہور نہیں تے ایہہ خاص ہور نہیں
 لیا انقلاب
 پھسے وچ الیکشن دے دھندے اسیں
 توں داتا تے ہاں وڑ مندے اسیں
 لیا انقلاب
 گدا ایہہ فقیر اے وچارا تیرا
 ایہدی دیس و سوں اشارا تیرا
 لیا انقلاب
 بد عملی دیاں پھاہیاں لائیاں جہاں
 پئے وچکن آج اوہ ناں تیرا مالکا
 ہن لیا مالکا
 دتا علم پھکڑ بنا مولوی
 ایہہ ول کڈھ مشکل کُشا مالکا
 ہن لیا مالکا
 جو منکر ترے نہیں تے منہ زور نہیں
 دکھو دکھ اوہناں دا سُبھا مالکا
 ہن لیا مالکا
 بنے سارے دھڑیاں دے بندے اسیں
 سنے کون تیرے سوا مالکا
 ہن لیا مالکا
 ایہدا ہر آدم آہر چارا تیرا
 فنا تیرے امروں بقا مالکا
 ہن لیا مالکا

غوث الاعظمؒ

رنگ نظر دا بنیاں نیں آج دلی پریتاں غوث الاعظمؒ
وتر گئے نیں تیرے طالب تیریاں ریتاں غوث الاعظمؒ

جان اپنی وچ تساں ہمیشہ کیتا خفیہ ذکر جن دا
ایہہ ہن ذکر زبانی کردے پا وچ گیتاں غوث الاعظمؒ

پا کے گل وچ ایہہ پئے جھولن ریشم، اطلس، تلے، گوٹے
مار نفسہ منوں جان دیاں نیں دیندے دیتاں غوث الاعظمؒ

ایہہ آج رانجھے ہیر دیاں پے سارے رل کے سراں الاپن
تساں ہمیشہ قرآن پڑھایا وچ مسیتاں غوث الاعظمؒ

سوہنی تے مہینوال نیں کتھے عاشق مرد خدا دے کتھے
لڑ جوڑن پئے پاکاں دے ایہہ نال پلپیتاں غوث الاعظمؒ

تساں ہمیشہ تقویٰ کیتا، جریاں بھکھاں روزے رکھے
ایہہ رج رج بریانی کھاون وچ مسیتاں غوث الاعظمؒ

تساں تہجد نیتی رکھے روزے فرض نمازاں پڑھیاں
ایہہ پئے غزلاں نظماں پڑھ پڑھ پاہن پریتاں غوث الاعظمؒ

سنت تیری سی وچ دنیا "جو دم غافل سو دم کافر"
بنن وخانے روز فقیر اوہناں دیاں نیتاں غوث الاعظمؒ

.....☆.....

سرٹکاں

سوکھا لاہیا جاندا ناہیں۔ گل وچ پیا جنجال کوئی
پچھو میتھوں دیس مرے دیاں سرٹکاں دا نہ حال کوئی

نویں زروئی سرٹک اتھے اٹھوارہ مساں لنگھاندی اے
آج بھرتیے کھالی جہڑی کل مُڑ پٹی جاندی اے

بوئے رہندے ایہہ دیس دیاں سرٹکاں دے نت دوالے نہیں
اگے بجلی والے پچھے پانی نکلے والے نہیں

اگلے گٹی جان فقیرا پچھلے پٹی جاندے نہیں
کٹن پٹن والے دوویں موجاں لٹی جاندے نہیں

آئے فیرمداری آئے

مڑ بھوتے بکاری آئے
 رل مل ہاری ساری آئے
 موہڈے گھت پٹاری آئے
 کھیڈاں کرن کھڑاری آئے
 آئے فیرمداری آئے

دیکھ دُکھی دکھیاراں تائیں
 مجبوراں لاچاراں تائیں
 پھاتھا دیکھ شکاراں تائیں
 کرن شکار شکاری آئے
 آئے فیرمداری آئے

خاطر خدمت انسانی لئی
 عظمت دینی ایمانی لئی
 دیس وطن دی دربانی لئی
 بن کنی درباری آئے

آئے فیرمداری آئے
 لا مجمع اک نوٹ دکھاندے
 نوٹ اک دے کئی نوٹ بناندے
 پل وچ سب مڑ نوٹ اڈاندے
 گپت وباری کاری آئے

آئے فیرمداری آئے

خالص کھوٹوں کھوٹ بناندے
 گیند وکھا اخروٹ بناندے
 نوٹاں دے نیں ووٹ بناندے
 پھیرن جھڑلو۔ کاری آئے
 آئے فیر مداری آئے

پیر ، ندی نہ گھٹن والے
 نہ بیڑی نہ پتن والے
 ڈھٹھا گھر نہ چھتن والے
 چھتن محل اٹاری آئے
 آئے فیر مداری آئے

لانڈے نعرے ستھوے شاہی
 آئے نال ، فساد تباہی
 فیر آئے نین کرن اگراہی
 لیکھا پان پٹاری آئے
 آئے فیر مداری آئے

کر جادو دیاں سوچ وچاراں
 ریڑھے بھن بناندے کاراں
 مویاں نوں مار اتوں ماراں
 ڈور کرن بے کاری آئے
 آئے فیر مداری آئے

آئے بندے چارن دے لہنی
 اڈھمویاں نوں مارن دے لہنی

دھول نوں اُسارن دے لئی
 ڈھاون ڈھٹھی ڈھاری آئے
 آئے فیر مداری آئے

بے دو سے دھنوان وچارے
 آئے ووٹاں دے ونجارے
 ووٹراں دی خدمت دے مارے
 کار کرن سرکاری آئے
 آئے فیر مداری آئے

آئے مڑ جھگڑے دی لکے
 نال رلا کے دھڑے شریکے
 وچج دواواں گولیاں ٹیکے
 دور کرن بیماری آئے

آئے فیر مداری آئے
 بتے بے تدبیر پارے
 لیڈر مٹلاں پیر پارے
 دکھی فقیر، امیر پارے
 عالم عملوں عاری آئے

آئے فیر مداری آئے

چار مسیتاں چار مصلے

اک گلی وچ چار مسیتاں
 ہر مسجد دیاں اپنیاں ریتاں
 آپو اپنے روں اکوتے چار مسیتاں چار مصلے
 فتوے بازی بدھی پلے کھریاں گلاں کھوٹیاں نیتاں
 اک گلی وچ چار مسیتاں
 ہر مسجد دیاں اپنیاں ریتاں
 بیٹے دل تے پاٹے دیدے کھیندے سیویاں نال نیں دیدے
 نال عقیدیاں لڑن عقیدے مہر کرم تے پیاں سیتاں
 اک گلی وچ چار مسیتاں
 ہر مسجد دیاں اپنیاں ریتاں
 دینی ٹور زمانے سازی دلوں دیلاں ظاہر نمازی
 باجھ عملاں گلاں دے غازی عملوں جیتاں گلوں ہاراں
 اک گلی وچ چار مسیتاں
 ہر مسجد دیاں اپنیاں ریتاں
 کھان پین دے جھگڑے جھیرے لڑدے حلوے لڈو پیڑے
 بن دے جاہن ملاپ نکھیرے ملیاں نیتاں نال گنیتاں
 اک گلی وچ چار مسیتاں
 ہر مسجد دیاں اپنیاں ریتاں

ٹردے کھیندے جان مسافر بنیا اک دا دو جا کافر
 ہو یا کفر ایمانوں وافر پایا رولا نعریاں گیتاں
 اک گلی وچ چار مسیتاں
 ہر مسجد دیاں اپنیاں ریتاں
 دین دُنی دیاں رازاں والے گونج دیاں آوازاں والے
 آپو اپنیاں سازاں والے پاکاں دے جٹ نال پلیمتاں
 اک گلی وچ چار مسیتاں
 ہر مسجد دیاں اپنیاں ریتاں
 بھجیاں باہواں گل نہ لائیاں اندر پکیاں بنے آئیاں
 پیاں دیسیں حال دہائیاں متھا لگا نال عنفریتاں
 اک گلی وچ چار مسیتاں
 ہر مسجد دیاں اپنیاں ریتاں
 ماندریاں سپ ہتھیں پالے مارو زہری ڈنگاں والے
 یار مار یاری دے چالے ویر فقیر پیار پریتاں
 اک گلی وچ چار مسیتاں
 ہر مسجد دیاں اپنیاں ریتاں

نویں مجاہد تے غازی

ذاتی لوڑاں تھوڑاں دی ایہہ وِج کٹھالی ڈھالے غازی
 نکلے لاہن گھراں دی ائی جھریاں دے جالے غازی
 پھوکن لئی قومی املاکاں کڈھن دیس دوالے غازی
 خونی طوفاناں دے وانگوں چڑھ پئے مار اچھالے غازی
 آئے شیشے بھن مجاہد بساں ساڑن والے غازی
 آئے کرن جہاد ایہہ گس کے پتھر وٹے ڈنڈے سوٹے
 قومی ایکے نوں پئے کردے پھیتی پھیتی، ٹوٹے ٹوٹے
 بھل کھرے اسلامی نعرے آئے لاندے نعرے کھوٹے
 اللہ اکبر دے نعرے نوں بھلے بھولے بھالے غازی
 آئے شیشے بھن مجاہد بساں ساڑن والے غازی
 دانشمند کدی نہیں کردے بے مقصد بے لوڑیاں گلاں
 ٹھک ٹھیٹھ دیاں سن کے کدھروں ناہیں جانڈیاں موڑیاں گلاں
 ہویاں بیتیاں دی تھاں کردے کئی پے کولوں جوڑیاں گلاں
 اندر بنے قوم وطن دے لاندے پھرن سخالے غازی
 آئے شیشے بھن مجاہد بساں ساڑن والے غازی
 کجھ پنے نویں کمائی دن گھٹے ساڈے مال پرانے
 لے آئے کجھ نویں شکاری ٹٹے کھسے جال پرانے
 نویں حیاتی دے گل چاہندے پانے فیر جنجال پرانے
 قوم وطن دے پے مڑ پچھے آگے ڈٹھے بھالے غازی
 آئے شیشے بھن مجاہد بساں ساڑن والے غازی

بند کرا کالج مدرسے دین جواب سوالاں دے پنے
طالب علماں نوں لا اگے لیندے کم نہیں ڈھالاں دے پنے
رنگ چڑھاندے لیڈریاں تے خون کرا کے بالاں دے پنے
قومی آسریاں دے لگے پٹھے لین سنبھالے غازی
آئے شیشے بھن مجاہد بساں ساڑن والے غازی

مہر محبت نے جا لائے ڈیرے خبرے کبڑی وتھے
چلدے تیز سیاسی آرے وسدے نہیں پنے ویکھو جتھے
راہ گزر پئے سہے ٹردے خورے پھڑ مارے کوئی کتھے
راہواں وچ مجاہد پھردے موڑاں تے نہیں نالے غازی
آئے شیشے بھن مجاہد بساں ساڑن والے غازی

سرے چڑھے ہوئے کاج وطن دے پیراں بیٹھ لتاڑن لگے
اگے پچھے سچے کھبے بالن پھوکن ساڑن لگے
اُجڑے لوک وساوں دی تھاں وسدے لوک اجاڑن لگے
آئے عجب مجاہد قومی آئے یار نرالے غازی
آئے شیشے بھن مجاہد بساں ساڑن والے غازی

ویریاں دے نہ ویری دسں وسدے یار ایہہ یاراں دے نہیں
آؤدے نظر ویہاری کاری قومی کار ویہاراں دے نہیں
وسدے لڑ اوہناں دی ہتھیں منزل دیاں مہاراں دے نہیں
ٹور لے چلے ول ہنیرے راہواں نور اجالے غازی
آئے شیشے بھن مجاہد بساں ساڑن والے غازی

پکیاں راہواں دے نیں شوقی، راہی کچے پیراں دے ایہہ
 اپنیاں دے دشمن ویری جن ساہی غیراں دے ایہہ
 آئے پکی تے گڑا وساوں کیرے بدل ویراں دے ایہہ
 قومی بے اتفاقی دے نپے وگدے نیں پرنا لے غازی
 آئے شیشے بھن مجاہد بساں ساڑن والے غازی
 آئے نیں مڑ مار کسے تے ایویں نہیں ایہ بنے نکلے
 کچھاں وچ تباکھڑیاں تے لے ہتھاں وچ چھنے نکلے
 اوکھیاں ولیاں موڑاں دے نیں راہبر بن کے انھے نکلے
 کمر پرانے کڈھن دے لئی کھاندے جوش ابالے غازی
 آئے شیشے بھن مجاہد بساں ساڑن والے غازی
 کوئی کرسی دے ہونٹے بھانے کوئی گواچا دفتر لبھے
 پھالے ایدھر کوئی، سفارت کوئی وزارت اودھر لبھے
 گم گئی وڈیائی کوئی، کوئی گواچی چودھر لبھے
 ہین گواچیاں چابیاں دے کجھ آئے بھنن تالے غازی
 آئے شیشے بھن مجاہد بساں ساڑن والے غازی
 ریت دیاں محلاں دی آسے ڈھولی ڈھول وجاندے آئے
 لٹ مار دی بھاجڑ پا کے قومی بلک لٹاندے آئے
 پاٹو دھاڑ وطن وچ پاون پائے دھڑے بناندے آئے
 پیٹھیاں پھولاں وچ فقیر آئے، ٹھوکن پھالے غازی
 آئے شیشے بھن مجاہد بساں ساڑن والے غازی

سادھ

سہے پھردے چور چکار
 سادھاں دا واہ پے گیا یار
 واہ واہ جوڑ نہیں سانویں چھٹے
 چوراں دے نیں مان تڑے
 سادھاں چوراں دے گھر لٹے
 پئی شہراں وچ حال پکار

سہے پھردے چور چکار
 سادھاں دا واہ پے گیا یار
 مان تڑے چور وچارے
 سادھاں دی سادھی تھیں ہارے
 وپہلے پھردے مارے مارے
 سادھ کریندے چور وبار

سہے پھردے چور چکار
 سادھاں دا واہ پے گیا یار
 روز ای چڑھدے بھا دی بھنڈی
 ہر شے جاندی کجھی ونڈی
 او جڑ بیلا بن گنی منڈی
 منڈی سادھ بنے مختار

سہے پھردے چور چکار
 سادھاں دا واہ پے گیا یار

سادھاں دی جد آ گئی واری
 چوراں چھڈی چورا کاری
 ایسی سادھاں . بازی ماری
 چوراں من لئی اپنی ہار
 سہے پھردے چور چکار
 سادھاں دا واہ پے گیا یار
 سادھاں ایسی لائی گڑکی
 ٹردی چوری چالوں تھڑکی
 پیدل چور پئے نیں دڑکی
 چلے سادھ چلانڈے کار
 سہے پھردے چور چکار
 سادھاں دا واہ پے گیا یار
 نہ ایڈر نہ مٹلاں پیر
 دغے فریباں دی نہیں سیر
 کیکر بنے سادھ فقیر
 کھولے کیکر چور بازار
 سہے پھردے چور چکار
 سادھاں دا واہ پے گیا یار

میرا کیہ اے

نہ کوئی سنگی نہ کوئی ساتھی آوندے جاندے کلم کلے
فجرے آئے ٹرے دوپہرین شامین آئے فجرے چلے
وچ سراں دے دن دا ڈھلنا کرنا رین بسیرا کیہ اے

دنیا تیری عقبتی تیری میں وچ کیہ آں؟ میرا کیہ اے؟

میر ٹور مسافر راہی دیکھے نیں اکلاپے فانی

چاچے مائیں بھیناں بھائی دھیاں پتر مامے فانی

فانی دنیا دے وچ میرا فانی چار چوہیرا کیہ اے

دنیا تیری عقبتی تیری میں وچ کیہ آں؟ میرا کیہ اے؟

گرسی عرش ملائک حوراں سورج چن ستارے سارے

ساگر پربت جوہاں بیلے خواب خیال نظارے سارے

سمجھے کون کھلار امبر دا دھرتی دا ایہہ گھیرا کیہ اے

دنیا تیری عقبتی تیری میں وچ کیہ آں؟ میرا کیہ اے؟

کھردے کھردے باگاں دے وچ پھل نویں کرماندے جاون

جھڑیاں کلیاں بھردے کنڈے سکے انگ سکاندے جاون

باگوں پیا بہاراں دا ایہہ لدی جاندا ڈیرا کیہ اے

دنیا تیری عقبتی تیری میں وچ کیہ آں؟ میرا کیہ اے؟

دیکھے تاج جڑاؤ اتھے بن دے نیں کچکول گدائی

تختوں اچا جا بہہ کتھے بندہ تیری وچ خدائی

اچے محل کسے دا اتھے اچا بنھ بنیرا کیہ اے

دنیا تیری عقبتی تیری میں وچ کیہ آں؟ میرا کیہ اے؟

سچا شوق نہ اکھ اے سچی جھوٹھیاں نظراں دید اے جھوٹھی
 جھوٹھی جنس حسن دی ایویں جھوٹھے گاہک خرید اے جھوٹھی
 رخ تے زلفاں دا پرچھاواں چان نال ہنیرا کیہ اے
 دنیا تیری، عقبی تیری میں وچ کیہ آں؟ میرا کیہ اے؟
 پڑھدا پنچے وقت نمازاں کردا ورد وظیفہ تیرا
 دم دا اے ونجارا اتھے ربا دیکھ خلیفہ تیرا
 رو رو نت خلافت تیری کردی ہائے ہائے میرا کیہ اے
 دنیا تیری، عقبی تیری میں وچ کیہ آں؟ میرا کیہ اے؟
 اتھے نہیں سمجھایا توں کجھ اتھے کیہ سمجھانا ایں توں
 اتھے اتھے دوئیں جہانیں اپنا حکم چلانا ایں توں
 بدھا حکم کسے دا مردا ہندا مرد اچیرا کیہ اے
 دنیا تیری، عقبی تیری میں وچ کیہ آں؟ میرا کیہ اے؟
 منزل میری منزل ناہیں راہ میرے نہیں میرے اتھے
 ہور کسے دا کراں وساہ کیہ ساہ میرے نہیں میرے اتھے
 مونہوں مونہہ میں تے پیا آہناں میرا کیہ اے میرا کیہ اے
 دنیا تیری، عقبی تیری میں وچ کیہ آں؟ میرا کیہ اے؟
 تیرے امروں میری ہونے کے میری نہیں حیاتی میری
 توئیں دس ایدوں ودھ ہونی کیہ اے ہور نکاتی میری
 چل دے دم دا بھلا فقیر ایہہ جوگی والا پھیرا کیہ اے
 دنیا تیری، عقبی تیری میں وچ کیہ آں؟ میرا کیہ اے؟

چنگا عشق فقیراے تیرا

کیہ ماری بے تگی جانا ایس
گلاں کردا تگی جانا ایس

ہولا ہونا ایس وچ دنیا
بھاریاں پنڈاں چکی جانا ایس

خواب خیال جوانی تیری
موہڈیاں توں وی تھکی جانا ایس

محفل دنیا دم دا میلہ
کیوں ایہدے وچ تھکی جانا ایس

دھرتی پیٹھ وسپا تیرا
توں کدھر مونہہ چکی جانا ایس

کھیہ کیہ سر وچ ککڑ وانگلوں
پاندا بگو تگی جانا ایس

چنگا عشق فقیراے تیرا
توں تے ایویں مٹی جانا ایس

.....☆.....

توں کیہ جانے

توں کیہ جانے بھکھ بنگ نوں توں کیہ جانے تنگی
توں کیہ جانے کویں گزارے خلقت بھکی تنگی

توں کیہ جانے بے سرتاں دی سرت سنبھالے کہہرا
رنگ جہاں دے بھنگ اے پاندی تیری رنگا رنگی

توں کیہ جانے تیرے کامے ڈنگ ٹپاون کیکر
توں کیہ جانے تیرے راکھے کیکر کٹن تنگی

توں کیہ جانے نبن تروٹک کویں نشے دیاں تاراں
توں نہیں ٹھیڈے کھاندی ویکھی پانل ہوش تلنگی

توں نہیں ویکھے بھانبر بلدے دکھیاں دے ہوکے
توں نہیں ویکھے بناں پلپیتے توپ چلانڈے بھنگی

توں نہیں ویکھیاں رجیاں دے گل پیندیاں اکیاں تھکیاں
توں نہیں ویکھی بھڑدی کدھرے شاہی نال ملنگی

توں نہیں ویکھی مغروراں دے در تے اڈی جھولی
توں نہیں ڈنگ ٹپاون دے لئی کھاہدی برکی منگی

چھیاں پائے تیرا پالا نال سمور حریراں
توں کیہ جانے ننگے کیکر رات گزارن ننگی

توں کیہ جانے کیہ کیہ کردا رہوے پلال زمانہ
توں نہیں دیکھی ول چھل کردی ایہہ دنیا دو رنگی

توں یاراں دی یاری لئی ایں ملدا نال رقیباں
چوپٹ نوں اے چوپٹ کردی پر بازی بد رنگی

توں کیہ جانے پالی دے نیں ہتھیں ناگ انجانے
توں کیہ جانے ہتھیں پالیا سپ متے کوئی ڈنگی

رس کناں وچ گھول نہ سکے راگ گوقتا کوئی
سنے نہ محفل دے وچ وجدی کوئی بے سُر سُرنگی

توں کیہ جانے کیہ کردا اے مندی کرنے والا
توں کیہ جانے نال تیرے کیوں کرے کوئی نہ چنگی

توں اکھیں نہ دیکھے کیکر سرداں سر وارے
توں سولی تے منصوراں دی جان نہ دیکھی ننگی

توں کیہ جانے مل پیندے نیں وچھڑے سنگ دراڑے
توں کیہ جانے ملے کسنگے سنگ تروڑن سنگی

بیتیاں بھلن دیندے دل تھیں صدیاں دے نہ کھپے
 زنگیاں دی کرنی آ پاندی پاکاں پیش فرنگی

جاناں دے کے پاندے عشق، بیچ فقیرا ملن دے
 زلفاں دے لئی دُسر سینه جویں چراندی کنگھی

چودھریاں دے ویہڑے

وانگوں ڈیہموں وی کھکھر دے ویلے لیڈر چھیڑے نیں
 صلح امن دے ناں تے پاندے جہڑے جھگڑے جھیڑے نیں
 آکھ زبانی سدھے ہتھیں دیندے پٹھے گیزے نیں
 دُور و دُور دلوں نیں ظاہراً بیٹھے نیڑے نیڑے نیں
 غصے غصے دسدے پے کجھ چودھریاں دے ویہڑے نیں

دس بنے تران پرایا مانتریاں باہواں دے
 سدھے منزل ول نہ ٹردے راہی پٹھیاں راہواں دے
 نال ایہناں دے ٹردے جاندے قافلے ہوکیاں ہاواں دے
 جان لئی ول منزل ایہناں پٹھے ریہڑے ریہڑے نیں
 غصے غصے دسدے پے کجھ چودھریاں دے ویہڑے نیں

مکدیاں دس اہے ایہناں دے دھڑیاں دیاں اجوڑاں نہ
 پیاں وچ سیاسی دھرتی بھردیاں دس کھوڑاں نہ
 پوریاں ہندیاں دس اہے وی تن ڈھکن دیاں لوڑاں نہ
 بھاویں وچ فسادیں پاٹے لیڑے فیر اُلیہڑے نیں
 غصے غصے دسدے پے کجھ چودھریاں دے ویہڑے نیں

ہو کے ایہہ پک جدی بن دے اہے وی ڈپر آرے نیں
 پنڈوں پنڈ نکھیرن دے پے کردے مورکھ چارے نیں
 ونڈی پا کے گھردی کرنے چاہندے وکھ گزارے نیں
 وچ ایہناں دے سینیاں لڈی پاندے اہے نکھیرے نیں
 غصے غصے دسدے پے کجھ چودھریاں دے ویہڑے نیں

رنگ مٹاندے یک رنگی دا ایہہ حامی دو رنگی دے
 سبق قوم نوں دیندے پھردے نیں ایہہ خانہ جنگی دے
 ڈنگدے پھردے نال دیاں نوں پھٹ دُمو نہیں ڈنگی دے
 دیس اجاڑا پاؤن وانے دردی قوم سہیڑے نیں
 غصے غصے دسدے پے کجھ چودھریاں دے ویہڑے نیں

آپس وچ ویراں لئی پائی ایہناں ساہنچھ پرائی اے
 لسی وانگ لڑائی گھر دی پیرو پیر ودھائی اے
 وچوں کجھ دلالاں خبرے باہروں پگڑی سائی اے
 لگے اے فساداں دے ایہناں نوں اچن پیڑے نیں
 غصے غصے دسدے پے کجھ چودھریاں دے ویہڑے نیں

جنس محبت دا بھا دسد اے وی بڑا اچاواں ایں
 اے وی تول ترازو دا نچ ہندا دسد ساواں ایں
 ہیر اے وے ملک پرائی رانچھا اے نتھاواں ایں
 اے فقیر اُنچے پئے لڑدے نال سیالاں کھیڑے نیں
 غصے غصے دسدے پے کجھ چودھریاں دے ویہڑے نیں

یار ماراں دا گلہ

نہ گلہ پھلاں دا کوئی تے نہ خاراں دا گلہ
نہ خزاواں دا کوئی تے نہ بہاراں دا گلہ

بے ادب نہ ہون دے یاراں دی محفل دا ادب
نہ گلہ کوئی رقیباں دا نہ یاراں دا گلہ

کر کے وعدے یار کردے وعدیاں دا پاس نہیں
کرن ایویں منتظر پئے انتظاراں دا گلہ

عشق وچ ہاواں دے شکوے دل نہیں کردا کدی
کردیاں اکھاں نہیں ہنجواں دے ہاراں دا گلہ

ناچ تلواراں تے کردے ہار دے سرمد وی نہیں
کردیاں دیکھے نہیں منصور داراں دا گلہ

گرو نہیں ایہناں دی پئی تھڑیاں توں اچی اڈدی
شاہ نشیناں نوں ایں مڑ وی خاکساراں دا گلہ

بے مہاراں بے قطارے کارواناں دا اے شوق
کارواناں نوں ایں اونٹھاں بے مہاراں دا گلہ

میری ہر منزل دی ساٹھن رہی اے بے سرتی مری
راہبراں دا کجھ گلہ نہ راہ گزاراں دا گلہ

صوفیاں نوں مار دے مہنے نیں صوفی پنے کتے
دینداراں نوں ایں کدھرے دینداراں دا گلہ

گل پئی رنداں دے رنداں دی تروٹک سہکدی
مستوراں نوں ایں ساقی، مستوراں دا گلہ

تنگدستاں نوں ایں جھورا، تنگدستاں دا کتے
مالداراں نوں ایں کدھرے، مالداراں دا گلہ

محراں نوں محراں دی شرم دا اے ودکرا
رازداراں دے لبیاں تے رازداراں دا گلہ

مرن والے جیوندیاں تے نہ کویں ہسن فقیر
سنگباراں نوں ایں الٹا سنگساراں دا گلہ

لو ساتھوں امداد ضرور

و سو بھادیں کیڈی دُور
 لو ساتھوں امداد ضرور
 ہر پرہیا وچ ہر اک و تھے نہیں آج ساڈی چودھر کتھے
 ٹر پو اسی ٹرائے جتھے "نہ" دا کدی نہ کرو قصور

و سو بھادیں کیڈی دُور
 لو ساتھوں امداد ضرور
 دورے کرو نہ لاؤ ڈھلاں آن لہاؤ چھلاں
 ساڈیاں کوٹھیاں کاراں ملاں مالک اسیں تسی مزدور

و سو بھادیں کیڈی دُور
 لو ساتھوں امداد ضرور
 بن کے دو دشمن خونخوار دوویں بن جاؤ ساڈے یار
 نقد نہیں تے لوؤ ادھار لے لاں گے مڑ رقم حضور

و سو بھادیں کیڈی دُور
 لو ساتھوں امداد ضرور
 چاہو سب دی تسی بھلائی صلح زبانی دِلوں لڑائی
 رکھو جنگی بھاجڑ پائی اسلحہ ساڈا مان غرور

و سو بھادیں کیڈی دُور
 لو ساتھوں امداد ضرور
 ماڑیو ہووو نہ برباد نال امن دے پاؤ فساد
 لو ساتھوں جنگی امداد تگڑے ہو کے پاؤ فتور

وِسو بھاویں کیڈی دُور
 لو ساٹھوں امداد ضرور
 سیر ہنٹر مگ اڈاؤ راکٹ مارو بمب چلاؤ
 اڈے ساڑو کوٹھے ڈھاؤ کردیو بستیاں ساڑ منور
 وِسو بھاویں کیڈی دُور
 لو ساٹھوں امداد ضرور
 ڈوبے جے سنگھاسن راج ہوو دھکے تے محتاج
 لو اسلحہ تے نال اناج مرو نہ بھکھے ہو مجبور
 وِسو بھاویں کیڈی دُور
 لو ساٹھوں امداد ضرور
 بن کے ڈاکو چور نکلے راتیں چوری بولو ہلے
 پر جے لگو ساڈے تھلے مومنہوں جو آکھو منظور
 وِسو بھاویں کیڈی دُور
 لو ساٹھوں امداد ضرور
 ساہنوں پچھو سانوں دسو ساڈے سائے تھلے وِسو
 تگڑے دے لگ آگے نسو باڑے کر دیو چکنا چور
 وِسو بھاویں کیڈی دُور
 لو ساٹھوں امداد ضرور
 ساڈے اسلحے دی سپلائی خطرہ سمجھ نہ دیو دہائی
 کرے کوئی تے کرو لڑائی مارو ہتھ ذرا بھرپور
 وِسو بھاویں کیڈی دُور
 لو ساٹھوں امداد ضرور
 دھرمی راجیو دین ویالو کر کے قول زبان نہ پالو
 پچیں پچیں ویلا ٹالو کرو نہ چت ایویں رنجور

وَسو بھاویں کیڈی دُور
 لو ساتھوں امداد ضرور
 چھیکڑو جد ہارن تے آؤ
 فائر بندی کرو کراؤ
 وَسو بھاویں کیڈی دُور
 لو ساتھوں امداد ضرور
 عقل دے انھے گنڈھ دے پورے
 ہار کے مارو سگوں کھنگورے
 وَسو بھاویں کیڈی دُور
 لو ساتھوں امداد ضرور
 پھس کے ظلماں دے وچ جال
 پاؤ ڈنڈ نہ ہو بے حال
 وَسو بھاویں کیڈی دُور
 لو ساتھوں امداد ضرور
 رہو دھوکھے دے کھوہ وچ جتے
 چڑھ جاؤ بیٹا سولی اُتے
 وَسو بھاویں کیڈی دُور
 لو ساتھوں امداد ضرور
 جنگلی بگل فقیر و جاؤ
 ساڈی گاہکی ذرا ودھاؤ
 وَسو بھاویں کیڈی دُور
 لو ساتھوں امداد ضرور

.....☆.....

اُوڑ

بھکھیاں تسیاں رتاں چلیاں
 بدلاں مارنے بُتے
 پیلیاں کنکاں سکیاں جیہاں
 کڈھ کڈھ ویکھن اُتے
 سرگی گبھرواں دے گل پیندے
 پالے صبر وگتے
 ٹٹیاں ہنیاں بھکھے بدلاں
 ہل واہے کھوہ جتے
 واہیاں نال رتاں وچ کیتے
 ٹک سے بُرتے
 بی ورھیالاں دے وچ چادر
 لے لکر دی سوتے
 بھورن پیاں خشک ہواواں
 کنڈے سوکے گتے
 ہاڑھی دے لئی باگے اوڑاں
 سکے ہار پرتے
 اگلی اگلوں ہتھ نہ آئی
 پھیلی لے گئے گتے
 ہاڑے ڈھڈ فقیر نماں
 ٹردے پھا کے جتے

.....☆.....

ورولے

غضبوں لدے بھرے غروروں
چڑھے ورولے دس دوروں

انھی ڈھوڑ دھماندے اٹھے
گرد بھرے چکراندے اٹھے

ٹیڈھیاں دھوناں لکوں ڈنگے
اکھڑے اکھڑے ڈنگ پڑنگے

بے مہری دے ساز و جانڈے
نکلے خونی لڈی پاندے

اوبجز منزل دے متوالے
ٹرے کرے چھپی چالے

وانگ شدائیاں پھردے بھجے
اگے چھپے کھجے سجے

یوٹے بچے توڑی جاون
اگی فصل مروڑی جاون

کنڈے پھلاں دے رکھوالے
مالی باغ اجاڑن والے

بھجدے ٹروے نہندے جاندے
سنگاں دے نال کھہندے جاندے

لو تتی دے تے چارے
بن دے جاہن آگ دے انگیارے

بھڑ بھڑ کردے بھانبر مچے
چکر کھاندے لنبو نیچے

آ لنباں سڑکاں تے چڑھیاں
بساں بلیاں کاراں سڑیاں

وٹیاں دے شرلاٹے وے
شیشے بیٹے بوہے بھجے

راہ دی اکھیں دھوڑاں پیاں
نکھر ٹردیاں ساہنجھاں گنیاں

لنگھے جھکھر راہواں گاہندے
طالب علماں نوں بدراہندے

چل ورو لیاں خوئی چالاں
لنیاں پھڑ بالاں دیاں ڈھالاں

سدھے بال گراہے پاندے
ٹروے سیٹیاں جان وجاندے

انھیاں ڈھوڑاں نے راہ ڈکے
ہو گئے راہی ہکے بکے

نچی کدی بے اتفاقی
ساہنجھ ایکے وی رہی نہ باقی

چلدے کم کھلوتے سارے
موئے فاتے مزدور وچارے

اندر باہر فقیر چوفیرے
بدامنی نے لائے ڈیرے

غضبوں لدے بھرے غروروں
چڑھے ورو لے دے ڈوروں

نالے حج نالے ونج

پڑوں گئے ساں حج کرن لئی رب قبول اوہ کیتا سی
 مے وحدت دا کعبے دے وِچ بیٹھ پیالہ پیتا سی
 لے آئے ساں سو تولہ سونا چوری کسم والیاں توں
 ڈہڈا پتلا پترا کر کے جتی دے وِچ سیتا سی

بھکھے آں آج زاہداں دے نہ تقوہ دے ترہائے آں
 پر وانگوں حج کر کے خیریں رت گھراں ول آئے آں
 کھول کے مال نگند لیا سی سارا وِچ تلیاں دے
 دس کو تھان ایدکیں چوری زری شنیل لیائے آں

ایہہ ویکھو نا بانہہ میری تے کیکر گھڑی سہاندی اے
 پاک گھڑی حاجی نوں حج دے وقتوں نہ تھڑکاندی اے
 پندراں گھڑیاں وِچوں دتا اک گھڑی دا کسم نہیں
 ہر حاجی دی بانہہ تے بنھ کے اک اک گھڑی لیاندی اے

جوں ونج فقیر نہ کریئے آخر دنیا داری اے
 مہنگ سماں ایں خرچاں ولوں بنی مصیبت بھاری اے
 تھاں تھاں دی گل ہندی اے تے سودا منڈی منڈی دا
 اوتھے سی لیک دی واری ایتھے بلیک دی واری اے

۶ ستمبر ۱۹۶۵ء دی رات

کیرے بدل وانگوں سر تے چڑھی گڑھکدی گجدی رات
گڑا وساندی انگیاراں دا سڑدی نسی بھجدی رات
آئی کئی صدیاں دے میرے آہلک لوہندی اجدی رات
غیرت دین وطن دی بن گئی قومی شرم تے لجدی رات

جیوں جیوں ڈبے گئے کجھ تارے تیوں تیوں گئی ایہہ سجدی رات

لائی اکھ نہ اجدی راتیں میرے جیوں جوگے دیس
خاک وطن دے ذریاں پائے گل رتے گلناری ویس
سن شیراں دیاں بھباں سہے بگھیاڑاں نے وٹی گھیس
لکھ کروڑ دناں دے مگروں سی آئی ایہہ چچ دی رات

جیوں جیوں ڈبے گئے کجھ تارے تیوں تیوں گئی ایہہ سجدی رات

چن دے چانن نے نہ ویکھے چن ول اڈدے آج چکور
پھر ڈھوراں دے وکھر کھولے لا شیراں نے آگے ڈھور
بجے داناں وانگر سارے بلداں اہواں دے وچ چور
اونے ای ہاڑے پاندی نسی آئی جتی کجدی رات

جیوں جیوں ڈبے گئے کجھ تارے تیوں تیوں گئی ایہہ سجدی رات

حق انصافاں دی تھاں آئے پاندے ظالم ظلم ہنیر
کعبے دے درباناں آگے چڑھ پے لات منات آج فیر
پتھر مار ابا بیلاں نے کیتے پھٹے ہاتھی ڈھیر
وگدے لہو دیاں ندیاں پیندی ویسی نہ ایہہ رنج دی رات

جیوں جیوں ڈبے گئے کجھ تارے تیوں تیوں گئی ایہہ سجدی رات

پایا آپ گراہ راہیاں نوں گڑ گراہیاں راہیاں نے
 کئے ظلم تباہیاں دے مڑ آپے ظلم تباہیاں نے
 کلیاں کلیاں ویہہ ویہہ بھیدو لاپے پاک سپاہیاں نے
 وچھی اگ دی چادر دے وچ تھکی مُردے کجی رات
 جیوں جیوں ڈُبدے گئے کجھ تارے تیوں تیوں گئی ایہہ سجدی رات
 جھولے علم فقیر اچانواں میرے عزم اچاویں وا
 موت دے سائے وانگوں پیندا سہم میرے پرچھاویں وا
 نقش ہستی دے صفحے تے رہ گیا بھارت دے نہ ناویں وا
 ہسے ویکھ کے میری جج وچ میری ایہہ جج وچ دی رات
 جیوں جیوں ڈُبدے گئے کجھ تارے تیوں تیوں گئی ایہہ سجدی رات

آتِ خدائیِ داویر

جھاڑ ذرا کو گرد نظر دی کر دلِ نوں ز ویر اوئے بابا
 نہ بن فجر سہانی دے لئی تپدی شکر دوپہر اوئے بابا
 خانہ جنگی دا سن نعرہ سہے پنڈتے شہر اوئے بابا
 نہ پھر وچ وطن دیاں جہاں موہڈے رکھ مُطہر اوئے بابا
 آتِ خدائیِ ویر اوئے بابا

جڑواں ملیاں بھائیاں دے وچ بابا پانک پانا مندا
 کٹھے وسدے رسدیاں نوں ایس آپس وچ لڑانا مندا
 مہر محبت دی وچ دُنیا ویر ورووہ ودھانا مندا
 وچ ایکے دے پانہ دُبھتا تھہر اوئے بابا تھہر اوئے بابا
 آتِ خدائیِ ویر اوئے بابا

رنگ برنگے تانے بانے چنگے پھروا تننا ایس تُوں
 مسلمان وی بننا ایس تُوں سوشلسٹ وی بننا ایس تُوں
 دیں تریاقِ زبانی نالے تھوئیں وی پیا جننا ایس تُوں
 روگیاں دے لئی پیا رلا نہ وچ شہد دے زہر اوئے بابا
 آتِ خدائیِ ویر اوئے بابا

یاری دے کر دعوے پائی پھک ایسی تُوں وچ پریتاں
 نال قرآن قرآن لڑے پیا نال مسیتاں لڑن - مسیتاں
 دیس دیاں نہ رسماں آپے یار بنا پردیسی ریتاں
 غیراں نوں گل لایئے کناں بنن نہ اپنے غیر اوئے بابا
 آتِ خدائیِ ویر اوئے بابا

نہ انجیل مکمل دسویٰ نہ تورات زبور انجیل مکمل
دین اسلامی دا اسلامی دنیا لئی دستور مکمل
پڑھ کلمہ توں سوشلزم دا لگوں پان فتور مکمل
نکل حرم دے ویہڑے وچوں جا وڑیں وچ ویر اوئے بابا

بابا ات خدائی ویر اوئے بابا

گلے گلے نال بھراواں بھائی لڑدے ویہندا نہیں توں؟
رکھاں دے نال بنھ کے بندے سیکھاں جڑدے ویہندا نہیں توں؟
کوٹھے گلے پنڈاں شہراں دے وچ سڑدے ویہندا نہیں توں؟
مندا شر دا دھکا بیبا منگ وطن دی خیر اوئے بابا

بابا ات خدائی ویر اوئے بابا

دیکھ کے روندے سوکے ولوں کڑکی بجلی وانگ نہ ہسدوں
بدل مہر کرم دا بن کے اوڑاں دے سر وِس کے دسدوں
صلح امن دی تھاں تے بابا جنگ جدل دی کمر نہ کسدوں
پر توں دھرتیوں امبر چڑھیوں بن کے خونی گیہر اوئے بابا

بابا ات خدائی ویر اوئے بابا

پیندا پیش ظلم دے اوڑک ظالم مار ظلم دے چھٹے
راہ دی گرد اڈاون والا اڈے وانگوں راہ دے گھٹے
زخمی شیر وی اولھے بہہ کے اپنیاں زخماں نوں چٹے
نال تازیاں لا کے ڈڑکی مردی لنگی ٹیر اوئے بابا

بابا ات خدائی ویر اوئے بابا

چوز اچکے راکش پاپی ڈاکو خونی ظالم گبتے
گورے لاکھے چٹے کالے ککے پورے ڈب کھڑے

چھہہ لا کے نیں بیٹھے سارے ویری ساڈے سجے کھتے
سر دھڑ بازی لگدی نہیں جے ہون نہ پکے پیر اوئے بابا
بابا ات خدائی ویر اوئے بابا

سوشلزم نوں کیوں نہیں بھاندا نال قرآن یرانہ تیرا؟
کلمے پاک تے عمل کرن لئی کیہ اے عذر بہانہ تیرا؟
بلدے گھر دے جنگی شعلے کرن خراب نہ خانہ تیرا
نہ کر خانہ جنگی دے لئی دیس وطن دی سیر اوئے بابا

بابا ات خدائی ویر اوئے بابا

سارے مومن بھائی بھائی ساڈی جند تے جان ایں اکو
اکو رب رسول اے ساڈا دین ایمان قرآن ایں اکو
قوم اکو اے پاکستانی سارا پاکستان ایں اکو
ساری وسوں اپنیاں دی نہیں اتھے کوئی غیر اوئے بابا

بابا ات خدائی ویر اوئے بابا

دل ساڈے وچ سینیاں دے تے سرداراں تے نچن والے
بلدے بھانبر وانگ اسیں آں انگیاراں تے نچن والے
پا قرآن فقیر گلاں وچ چڑھ واہراں تے نچن والے
جٹ تیار وطن لئی ساڈے رہندے اٹھے پیر اوئے بابا

بابا ات خدائی ویر اوئے بابا

سیاسی چکر

وسدا نہیں، اسلامی دنیا وچ جہان سیاست دا
دیندے ساتھ جدوں تک ناہیں دین ایمان سیاست دا

کچے قول قرار نہ جتن بازی کدی سیاست وی
ولی عقیدت باہجوں ہر دا ہر میدان سیاست دا

ذاتی حدوں وچ وسیع ہوں ذاتی غرضوں دے
قومی تھوڑاں باہجوں ہندا گھو ویران سیاست دا

خونی موڑاں مڑ کے ملدی منزل کتے سیاست وی
ٹریاں باہجوں پنہ نہ مکے نال زبان سیاست دا

چڑھ کنڈیاں دیاں نوکاں اُتے کھڑ دے پھل سیاست دے
جاناں جیل کے کدھرے پھلدا چمنستان سیاست دا

اکھاں ملدے راہبر بیٹھے رہن سیاسی منزل دے
راہ دیندا نہیں راہیاں نوں انھا طوفان سیاست دا

جناں جوڑیاں نال ہوندے نہیں سر میدان سیاست دے
نال نکھیرے مشکل ہووے کم آسان سیاست دا

ہندی، سندھی، بنگالی، پنجابی، مسلم لیگی سن
قائد اعظم ویلے گھر سی، پاکستان سیاست دا

وچ سیاسی راہواں سکھے اودوں ٹور سیاست دی
دلوں و جھوں این بن دا بندہ جد انسان سیاست دا

رہندی ایہدے نال نہیں اکا مت ٹکانے بندے دی
اللہ کرے کسے نوں ہووے نہ خفقان سیاست دا

بتے گھاٹے وندے ہوندے ویکھے ونج سیاست دے
نفعیوں بہتا ہوندا ڈٹھا اے نقصان سیاست دا

ریہہ اوہدا کوئی بوبا، چنان، چھت، بنیرا، بناں نہ
نچے جہڑے ویہڑے دے وچ آ شیطان سیاست دا

ڈر خطرہ کوئی رہوے نہ کدھرے مڑ دینی درباں نوں
مڑ جے دین اسلام بنائے چا دربان سیاست دا

مڈھوں کدی فقیر ایہدے وچ، جھگڑے جھیرے پیندے نہ
راکھا بنیاں رہندا گھر وچ، جے قرآن سیاست دا

کوڑا مان

وانگ جلاہیاں تنیاں اتھے لوبھاں دا کیہ تانا ایں
بے اعتبارے چار وناں دا فانی جگ ٹکانا ایں
مال خزانے محلاں ماڑیاں شان گمان نماں ایں
نہ اسمانی چڑھ پیا اورک مٹی وچ سماں ایں
آیا سیں کیہ لے کے اوتھوں کیہ ایتھوں لے جانا ایں
تیری جان دے ویری لاگو شاہی تیری راج تیرا
تیرے چلدے سکے دا اے دشمن تخت تے تاج تیرا
آؤناں وچ حیاتی تیری موت وگاڑن کاج تیرا
دھکے نال ایہہ سر تے چایا کیوں دھرتی دا چانا ایں
آیا سیں کیہ لے کے اوتھوں کیہ ایتھوں لے جانا ایں
چنگے خالی دنیا دے وچ ہوندے سنگ گنگے نہیں
ظلمیں ستمیں دے ایہہ تیرے طور طریقے چنگے نہیں
جھولن لئی نت جھنڈے تیرے رہن اچے گنگے نہیں
لشکر فوجاں دے نہ وسدا دُھر دا ورتیا وانا ایں
آیا سیں کیہ لے کے اوتھوں کیہ ایتھوں لے جانا ایں
دُکھاں تائے ٹر کے ڈکے رہن نہ دیندے راہواں دے
ثانی نہیں توپاں دے گولے مظلوماں دیاں ہاواں دے
روکے جانڈے ٹینکاں کولوں زور نہ جڑیاں باہواں دے
جڑیاں مظلوماں تھیں تینوں کسے نہ آن بچانا ایں
آیا سیں کیہ لے کے اوتھوں کیہ ایتھوں لے جانا ایں

ظلم ستم دی ٹور مکاندی، نہیں پینڈے، کوہ قافاں دے
 منزل الفت دی تے پہنچن، راہی، عدل انصافاں دے
 پاندے مل جچاواں، کیتے سونے سدھ صرافاں دے
 کر کے ظلم فقیر ندوسا ظالم کیتا پانا ایں
 آیا سیں کیہ لے کے اوٹھوں کیہ ایٹھوں لے جانا ایں

خالی پلا

نہ کجھ ہتھ تے نہ کجھ پلے
 جن والے لے گئے لہنا
 جھوٹے سچے رشتے ناٹے
 سچے کھبے آگے پچھے
 نہ کجھ ہتھ تے نہ کجھ پلے
 لو بھیاں جان وساہی جھوٹھی
 جھوٹھے گھوڑے جھوٹھے جوڑے
 جھوٹھے کوٹ قلعے تے تھانے
 نہ کجھ تے نہ کجھ پلے
 محل ماڑیاں جھوٹھ وکھالا
 ہون نہ ہون فریب نظر دا
 عقلاں دی موربھ بے عقلی
 نہ کجھ ہتھ تے نہ کجھ پلے
 جھوٹھ قول زبانی گلاں
 زوپ بہار نویں دا جھوٹھا
 پت جھڑ یوٹے بچے جھاڑے
 نہ کجھ ہتھ تے نہ کجھ پلے
 کلے آئے تے کلے چلے
 اگلے جمیاں نال نہ رہنا
 جھوٹھی وسوں جھوٹھا پہناں
 دھوکھا ای دھوکھا اتے تھلے
 کلے آئے تے کلے چلے
 رکھی پائی لاہی جھوٹھی
 تخت تاج تے شاہی جھوٹھی
 جھوٹھے راجے راج کوٹے
 کلے آئے تے کلے چلے
 جھوٹھ سہارا جھوٹھ سنبھالا
 نظر ہنیرا نظر اجالا
 دانے بن دے اتھے جھلے
 کلے آئے تے کلے چلے
 جھوٹھ دلاں دیاں سدھراں سلھاں
 اوڑک سکن ہریاں ولاں
 پھلاں کلیاں کوڑے ملے
 کلے آئے تے کلے چلے

گھر دے سودے مال بزاری
 دل چھل نرے ویہاری کاری
 مہنگے وکن فریب سوتے
 کلے آئے تے کلے چلے
 سکھ دیاں گھڑیاں نال براتاں
 پگے اتھے کھاندے ماتاں
 سوچ وچاراں گلے گلے
 کلے آئے تے کلے چلے
 حکمت علم زمانے سازی
 ہنر کمال دغا دمبازی
 راہی راہر روگ اوتے
 کلے آئے تے کلے چلے
 جھوٹھا جاگنا جھوٹھا سونا
 ہسناں رونا گونا شونا
 جیوں کھدو نوں و جن ٹلے
 کلے آئے تے کلے چلے
 نکلے منوں نہ سدھر من دی
 آکڑ بھجے آکڑ تن دی
 پندھ پرایا بلے بلے
 کلے آئے تے کلے چلے

ونج ویہار پیار پیاری
 گھاٹا وادھا لہنا دینا
 سستی وکدی دلی صفائی
 نہ کجھ ہتھ تے نہ کجھ پلے
 دکھ غماں دیاں کالیاں راتاں
 جتی بازی ہردی اتھے
 موت حیاتی دے وچ جھیرے
 نہ کجھ ہتھ تے نہ کجھ پلے
 عمر وچولی دم دی بازی
 عقلاں سمجھاں ٹھگی ٹھوری
 بکھڑے رستے ڈنگ پڑنگے
 نہ کجھ ہتھ تے نہ کجھ پلے
 جھوٹھا آون ایتھوں دا آونا
 اکھاں کناں دا اے جھونا
 دھکے کھاندا جاندا بندہ
 نہ کجھ ہتھ تے نہ کجھ پلے
 کھچے کھچ فقیر وطن دی
 جان اداس رہوے کرلانڈی
 ہسے پابندی تھکے ٹٹے
 نہ کجھ ہتھ تے نہ کجھ پلے

ڈاہڈا پھاتھا اے انسان

لٹک جاتی ایہوں لائی
مغرے مغرے ایہدے موت آئی
ہووے ویکھ پیا حیران
انسان ڈاہڈا پھاتھا اے انسان

لے جنت ول ایہوں دھائے
کڈھ اوٹھوں مڑ باہر لیائے
رب آگے کچھے شیطان
انسان ڈاہڈا پھاتھا اے انسان

جوڑ لیا یا رشتے ویری
دشمن جن فرشتے ویری
ویکھ بھرے ہٹکورے جان
انسان ڈاہڈا پھاتھا اے انسان

طاقت روپ غرور جوانی
دے کے دل دا داغ نشانی
رکھن نہ کوئی جان پچھان
انسان ڈاہڈا پھاتھا اے انسان

جوگی بن کے عشق کمائے
گھائے وندے سو دے لائے
نبھدا کر کے قول زبان
انسان ڈاہڈا پھاتھا اے انسان

نظر لئی دل وارے کدھرے
 ہسے ہو کے مارے کدھرے
 وسر جاندا جان جہان
 انسان ڈاہڈا پھاتھا اے
 دھرتی ماتا دا ایہہ جایا
 جھوٹی طاقت دا بھرمایا
 ڈھیندا اے بن کے پہلوان
 انسان ڈاہڈا پھاتھا اے
 لے ایتھوں دیاں سانجھاں سیراں
 آیا مگر لکھا تقدیراں
 بھولے بھالے دے قربان
 انسان ڈاہڈا پھاتھا اے
 لائے متھا نال نہنگاں
 پھس کے وچ لڑائیاں جنگاں
 مر مر کے مارے میدان
 انسان ڈاہڈا پھاتھا اے
 شاہی تاجاں بختاں والا
 وڈے دکھاں وختاں والا
 شاہ کدھرے کدھرے دربان
 انسان ڈاہڈا پھاتھا اے
 لے ایہنوں موہ مایا کدھرے
 بن کے رہوے رعایا کدھرے
 سر دے کے بن دا سلطان
 انسان ڈاہڈا پھاتھا اے

گوردوارے گوروبانی تہائے
مندر دے وِچِ ٹلِ وجائے
دیوے وِچِ مسیتِ اذان
انسان ڈاہڈا پھاتھا اے

لا کدھرے پیری دے بانے
ڈنگے سدھے تانے تانے
بن دا کتے مرید انجان
انسان ڈاہڈا پھاتھا اے

لاندا اے جد جٹ جٹالی
ہالی کڈھ لوے ہرنالی
ٹرے دوپہریں سببیاں لان
انسان ڈاہڈا پھاتھا اے

مار جان وِچِ مارو کماں
وِچِ واہن دے پے رہے لمان
دھرتی پیٹھ اُتے آسمان
انسان ڈاہڈا پھاتھا اے

ڈھو ڈھو مٹی اٹاں گارے
کوٹھے چھتے محل اُسارے
ہے ایہہ پل پل دا مہمان
انسان ڈاہڈا پھاتھا اے

ایتھے دکھ نرے پیا تگے
خبرے کیہ ہونا سو اگے
کرے فقیر فضلِ رحمن
انسان ڈاہڈا پھاتھا اے

.....☆.....

ملکی دستورتے سوشلزم

رہی حکماں تے مومن لئی کرنا عمل ضرور اوئے بابا
 مومن مرد سدا اے رہندا ظلم جبر توں دور اوئے بابا
 دین اسلام روا نہ سمجھے کرنا کبر غرور اوئے بابا
 وچ زمین خدا دی پانا منع فساد فتور اوئے بابا
 دھونساں نال بدلنا چنگا نہیں ملکی دستور اوئے بابا

بھیڑا نال بھراواں بھائیاں دنگا کرنا رعب جمانا
 چنگا نہیں قرآن دے متھے سوشلزم دا لیبل لانا
 ساڑ پھوک تے مار دھاڑ دا بھیڑا انھا حکم چلانا
 ویر ورو دھاں دا وچ گھر دے تانا برا تندور اوئے بابا
 دھونساں نال بدلنا چنگا نہیں ملکی دستور اوئے بابا

مونہوں کلمہ پڑھ کے دیویں سوشلزم دا درس زبانی
 نہ پیا اسلامی درباری سوشلزم دی کر دربانی
 بندیاں آگے کدی نہ جھکدی رب آگے جھکدی پیشانی
 بچ جا سوشلزم دے ڈنگوں ایہہ سپ ای سنگچور اوئے بابا
 دھونساں نال بدلنا چنگا نہیں ملکی دستور اوئے بابا

حامی اک انصاف عدل دا دھکا بے پرواہی دا اک
 سکھ وسیبے دی اک منزل رستہ دکھ تباہی دا اک
 علم انسانی دا اک چھپڑ چشمہ علم الہی دا اک
 ناقص علم انسانی نوں پیا کرنا ایں منظور اوئے بابا
 دھونساں نال بدلنا چنگا نہیں ملکی دستور اوئے بابا

دھاڑویاں دے ٹولے کردے وسدی رسدی دنیا سونی
 کوٹھے ساڑن والے ظالم بندے مارن والے خونی
 ظلم ستم دے نال مناندے کیتی مونہہ دی گل جنونی
 دیکھے کتے اُجاڑن پاندے نائیں عقل شعور اوئے بابا
 دھونساں نال بدلنا چنگا نہیں ملکی دستور اوئے بابا
 سوشلزم دے منکر نال اے کتھے فرض جہاد قرآنوں
 ایہہ وی اج گھروکا فتویٰ لوکاں سنیاں تری زبانوں
 ہويا ایہہ الہام ایں نازل تیرے تے کہڑے اسمانوں
 علم الہی دے وِچ پایا تیری عقل فتور اوئے بابا
 دھونساں نال بدلنا چنگا نہیں ملکی دستور اوئے بابا
 بالاں دی رتوں نیں جہڑے لیڈریاں گلنار بناندے
 دیس وطن دی راہواں دے وِچ پھردے نیں اوہ گرد اڈاندے
 مطلب دے پردیاں دے وِچ کیوں نہیں اوہ ویری مُر جانڈے
 نیڑے سن والے دشمن چنگے وسدے دُور اوئے بابا
 دھونساں نال بدلنا چنگا نہیں ملکی دستور اوئے بابا
 حکم فقیر مذہب دا منے کیکر کوئی علمی خود غرضی
 جعلی عالم دی اے ہندی ساری فتوے بازی فرضی
 بن دو رنگا لیڈر بابا کر لے توں آج من دی مرضی
 کل جواب ای دیناں پیناں ہو کے پیش حضور اوئے بابا
 دھونساں نال بدلنا چنگا نہیں ملکی دستور اوئے بابا

کھوجی

بھدے پریم نگر دا راہ
 لکیاں دے نہ ہوئے نتارے
 مڑ لاون دے کردے چارے
 بھدے پریم نگر دا راہ
 پے گئے عاشق فیر کراہ
 ٹٹیاں ویکھ لیاں جگ سارے
 دروی پے وچ پیہن گواہ
 پے گئے عاشق فیر کراہ

پے کے پندھ فراقاں والے
 لاندے پھرن رقیب سخالے
 بھدے پریم نگر دا راہ
 جھلن پے برفانی پالے
 دھکے دے گل پاندے پھاہ
 پے گئے عاشق فیر کراہ

گھاڑ محبت پھردے گھڑ دے
 ساڑے ویکھ عشق دے سڑدے
 بھدے پریم نگر دا راہ
 چڑھدیوں لہندے لہندیوں چڑھدے
 آکھے خلقت واہ بھائی واہ
 پے گئے عاشق فیر کراہ

پھٹے نیناں دے بے دوسے
 پھرن مناندے خونی روسے
 بھدے پریم نگر دا راہ
 کردے سیک پھٹاں تے کوسے
 رُسے سوہنے بے پرواہ
 پے گئے عاشق فیر کراہ

بھیڑیاں بے قدراں دی یاری
 اوکھے پینڈے منزل بھاری
 بھدے پریم نگر دا راہ
 ڈکھ مصیبت درد خواری
 سر وچ گھٹا حال تباہ
 پے گئے عاشق فیر کراہ

کردے لوک زمانے سازی
عشق شہید تے عاشق غازی
لبھدے پریم نگر دا راہ
عشق کمانا سر دی بازی
پیندے عشقوں خونی پھاہ
پے گئے عاشق فیر کراہ

لا کے وِلا قدر چھانے
اوکھے کیتے قول نبھانے
لبھدے پریم نگر دا راہ
اُکھیاں لائیاں ہر کوئی جانے
مر کے ہون فقیر نباہ
پے گئے عاشق فیر کراہ

لا لبو گھر ساڑن اوکھا
آپ ہتھیں پٹ پاڑن اوکھا
لبھدے پریم نگر دا راہ
وَسدا جگ اُجاڑن اوکھا
اوکھا ہونا سڑ کے ساہ
پے گئے عاشق فیر کراہ

چڑیاں موت گواراں ہاسا

باغ دا ایہ کیہ بنیاں
 چڑیاں موت گواراں
 رت بہار نہ چنگی
 لنگھدی باغوں لنگھی
 ودھ خزاؤں پتنگی
 یوٹا بچہ اے بے آسا
 باغ دا ایہ کیہ بنیاں
 چڑیاں موت گواراں
 کلیاں بن بن کنڈے رزکن
 بھکھے بھانے پنچھی پھڑکن
 کھڑیاں پھلاں دے دل دھڑکن
 مالی ذرا نہ دیہن دلاسا
 باغ دا ایہ کیہ بنیاں
 چڑیاں موت گواراں
 ویلاں وگ لتاڑی جاون
 راکھے باگ اجاڑی جاون
 پھل پھلیرے جھاڑی جاون
 ہویاں رتاں تویوں ماسا
 باغ دا ایہ کیہ بنیاں
 چڑیاں موت گواراں

کھتے کھتے کیاری کیاری
 کر کے بھگوے ویس مداری
 لاندے جاون جال جھکاری
 دیندے نت نواں کوئی جھاسا
 باغ دا ایہ کیہ بنیاں واسا
 چڑیاں موت گواراں ہاسا
 رووے بلبیل ہیکاں لائے
 آپے پھاتھی کون چھڈائے
 راگ وراگ سناندی جائے
 ہاسے دا بن گیا مناسا
 باغ دا ایہ کیہ بنیاں واسا
 چڑیاں موت گواراں ہاسا
 وکھ سے دی بے پروائی
 منہ وچ چوگا گل وچ پھائی
 کونجاں وانگ جناور راہی
 دل نوں کرماں دا بھرواسا
 باغ دا ایہ کیہ بنیاں واسا
 چڑیاں موت گواراں ہاسا
 پر دل نوں پیا ٹوہ نہ پنچھی
 کھول پراں نوں کھوہ نہ پنچھی
 گن منزل دے کوہ نہ پنچھی
 نہیں کوئی باغ دا سوڑا پاسا

باغ دا ایہ کیہ بنیاں واسا
 چڑیاں موت گواراں ہاسا
 آہلیاں دے بیٹھے دوالے
 لے جا جاں اڈا کے نالے
 بیٹھے رہن نہ اڈن والے
 اڈ اڈارا بے وسواسا
 باغ دا ایہ کیہ بنیاں واسا
 چڑیاں موت گواراں ہاسا
 ویکھن رتاں تیریاں واٹاں
 سجے کھجے مار جھراٹاں
 پہنچے کھول کری جا کاٹاں
 ہو نہ دلوں فقیر نراسا
 باغ دا ایہ کیہ بنیاں واسا
 چڑیاں موت گواراں ہاسا

راز

ٹیسیاں دے سر چڑھے۔ نین انھیاں غاراں دے راز
وچ میداناں دے نکل آئے نین؛ کہساراں دے راز

کر گئے ساقی دیاں بدمستیاں بدنام نین
نکل کے مے خانیوں بدمست مے خواراں دے راز

ہو گیا اے ہوکیاں ہاواں دی شہرت دا اخیر
رہن دتے راز نہیں؛ ستمباں ستمگاراں دے راز

شوخیاں توں روکیا نہ حسن شوخے نوں تساں
پردیوں وچ محفلاں؛ نکلے نین؛ سرکاراں دے راز

بن گئے جداں دے مہنے نین؛ وفاداری دے بھیت
چور بکل دے بنے نین؛ دشمنان یاراں دے راز

اودرے حجرے نین پئے پیراں نوں واجاں مار دے
پاڑ کے جبے نین نکلے باہر دستاراں دے راز

غم محبت دے بنے رہندے نین؛ خوشیاں دی بہار
بن کے غمخواراں دے چا؛ رہندے نین غمخواراں دے راز

بن کے ٹھنڈا کھاں دی وسدے رہن وچ اکھاں ہمیش
سینیاں دا نگھ بن کے رہن دلداراں دے راز

سکھ دے قصے سناندے منہ زبانی لوک نہیں
ودھ دکھیا ہون ہو کے فاش دکھیاں دے راز

بن کے سرتی وان کڈھدی کھوج بے سرتاں دی سرت
بھنڈ دے دیکھے نہیں بے خبرے خبرداراں دے راز

مالکاں دی ملک بن دی کامیاں دی ملک نہیں
چاکراں دے بھیت نہ بن دے نہیں سرداراں دے راز

کھل کے وی محفلاں وچ فاش نہیں ہندے کدی
سینتاں بن جاہن مطلوبوں طلبگاراں دے راز

سرمدوں نوں ہون سر وارن دیاں جاچاں فقیر
کھلدے نہیں یار منصوراں تے ایں داراں دے راز

نکتے

نکتہ اک بہار دا باغ دے دؤ تن پھل دے چار عندلیب دے نیں
چارے ہین نصیب غریب دے وی چارے چار عجیب طیب دے نیں

نکتہ چینیاں بہتیاں نال ہندے دور نیڑیوں یار قریب دے نیں
دن چار حبیب دے ایہہ جے کر ہو کے پنج بن دے ایہہ رقیب دے نیں

چھیاں وچ دو خبرے نیں کدھے نکتے نکتے اپنے چار مجیب دے نیں
ہووے حب دا نکتہ فقیر اکو ہندے چاو ای نکتے حبیب دے نیں

۱۔ شیخ مجیب الرحمن دے چھ نکاتی پروگرام اتے شاعرانہ تبصرہ۔ جس دا انجام بنگلہ دیش بن کے ابھریا

قائد اعظمؒ تے سوشلزم

(چٹاگانگ دے طالب علماں سامنے 19 مارچ 1944ء دی تقریر)

سمجھن کیونست پئے آج وی ساہنوں مورکھ لوک
ہن ایہناں دی خوش فہمی ایہہ سمجھو مردہ جوک

بدل گئی اے مسلمان دی ہن اوہ پہلی ٹور
سوچ اسلامی اوہناں دی نہ ہن کجھ سوچے ہور

ہن ایہناں نوں عمل میرے نے لا دتی اے لاگ
کن ایہناں دے ہن نہیں سن دے کوئی دھوکھے دا راگ

ہن ایہہ دانے کردے ناہیں آپ اپنی بدخوئی
ساہنوں برا بنا سکدا ہن سوشلسٹ نہیں کوئی

خبردار بس خبردار میں آہناں سرخیو خبردار
کھیڈ مار دی کھیڈن لگے کھا جاؤ گے الٹی مار

کیتی کدی نہ کرنی نال اسلام دے اساں اجوز
چن تارے دے لیگی جھنڈے دی اے ساہنوں لوز

ہے ایمان اسلام اساڈا کامل اے دستور
ایہو ساڈے دل دی رونق تے اکھاں دا نور

اک قرآن اساڈا اکو پاک رسول خدا
پرچم لال یا پیلے جھنڈے دا نہیں ساہنوں چا

کسے ازم دا نال اساڈے نہیں کوئی اکا جوڑ
کیونزوم یا سوشلزم دی نہیں کوئی ساہنوں لوڑ

بے وساہے

لین اجاڑ فسادی ہمتھیں وسدیاں رسدیاں جاہواں نوں
راہ دیندی نہیں کدھرے منزل بے اتقاقے راہواں نوں

رہوے بیایاں واڈھیاں کرکے خالی کئی محنت دی
آپے کدھروں انھا جھکھڑا جے کر پیندیاں گاہواں نوں

مال کھرے دے گابک نہ بن دے کھوٹی نیت والے نیں
نور نظر دا کدی نہ ملدا کدھروں قلب سیاہواں نوں

آئے بدامنی دے موہڈے جھنڈے چک فساداں دے
پھردے نیں بخشاندے جہڑے اوگنہار گناہواں نوں

مار بھراواں نوں اے جاندا ٹٹا مان بھراواں دا
باہو بل والے نیں روندے دیکھ کے بھجیاں باہواں نوں

لبھن والیاں لبھ لئی اے منزل دلی مراداں دی
بھلے بھٹکے لبھدے پھرن اے منزل دیاں راہواں نوں

چمکن پے اسمانی تارے پاک وطن دی قسمت دے
دسدے ایہہ شوخے لشکارے پر نہیں کور نگاہواں نوں

تائے وانگ تندورُ جہدے سینے نوں سیک وراگاں دا
جانے کیہ بیدرد زمانہ اوہدے دلدیاں چاہواں نوں

دیرِ حرمِ بت خانے کعبے کدھرے بیٹھا ڈٹھا نہیں
لبھدی نظر گواچ گئی اے جدھیاں جلوہ گاہواں نوں

بندیاں دے بن بندے نئے دعویدارِ خدائی دے
جگت پناہواں دیون والے لبھدے پھرن پناہواں نوں

جھلے جھلِ محبت دے ای راہ پاون گے عقلاں نوں
ٹھنڈے ہوکیاں نال نہ بدلوں سردیاں بلدیاں ہاواں نوں

نکل دلاں مغروراں وچوں مان غرور سوپن دا
لبھدا پھرے وسیپے دے لئی اُجڑ گئیاں جاہواں نوں

وچ درگاہِ ربی دے پے گئی جہاں دی منظوری اے
نال اپنے نیں چکی پھردے اپنیاں درگاہواں نوں

قومی لوڑ فقیر اُج ایہو ایہو لوڑ وطن دی اے
پھوکے نغریاں نال وگاڑو نہ پئے بنیں وساہواں نوں

دوجی ووہٹی

توں تے آہندی سیں میں تیری اجڑی جھوک وساواں گی
 نال پیار سلوکاں تیرے گھر دا مان ودھاواں گی
 ویل؛ محبت دی لا بوہے ویہڑے باغ لواواں گی
 من پرچاواں گی میں تیرا تیرے بال کھڈاواں گی
 آہر میرا گزارن تیری نوں رہسی من وچ اکر دا
 ویلے سر پر بندھ کراں گی تیرے روٹی ٹکر دا
 جوڑیاں نال ایہہ بدل پرولے تیرے تن دیاں لیراں دے
 وانگ امیراں بدلاں گی میں تیرے حال فقیراں دے
 روگاں تیریاں لئی ورتاں گی اوہ ننھے اکسیراں دے
 میریاں زلفاں وانگ نہ رہسن ول تیری تقدیراں دے
 مان پیار تیرے دا تیتھوں لگی آں جے مانن میں
 گھر تیرے دے وچ ہنیرے لاں گی رخ دا چانن میں
 اٹھدی بہندی اندر بنے سوہنیاں گھوچاں گھوچاں گی
 وست ولیوا روڑھاں گی نہ دولت دم دبوچاں گی
 وادھے گھر دے لئی میں وادھے وندیاں سوچاں سوچاں گی
 گھر دے بوہے چنے بنھ بنیرے لنباں پوچاں گی
 سکھاں نال وٹاواں گی میں تیرے دل دیاں دکھاں نوں
 گھر تیرے تھیں کڈھاں گی میں دھکے دے کے بھکھاں نوں
 پر توں بھوری والینے بوہے پیر جدوں دے پائے نہیں
 ودھ اگے توں بھکھاں ننگاں ڈیرے آن جمائے نہیں

تیرے نہ نبڑدے روئے کیتے دکھ سوائے نہیں
 تن ساڈے دیاں لیراں دے توں پاڑ لنگار بنائے نہیں
 ویکھو جدں چنگیر کنالی، موہدی و جی ہندی اے
 ٹٹی ڈوئی نالے خالی ہانڈی بھیجی ہندی اے
 پھرنی ایں چھنکاندی چوڑے بیڑے پہنچیاں توڑے توں
 پا پا گہنے لانی ایں توں لاه لاه پائیں جوڑے توں
 پیکیاں دے گھر رہویں پچاندی ساڈے مال مروڑے توں
 عیش خوشی دیاں راتاں وانگوں رہنا ایں دن تھوڑے توں
 ہتھیں وانگ محمولیے ساتھوں کہرا خرچہ لیندی نہیں؟
 مڑ وی گھر دیاں تھوڑاں وانگوں تیری پوری پیندی نہیں!
 ساہ لیندے نہیں عطر لونڈز تیری کنگھی پٹی لئی
 روز لیاوے سودا کتھوں کوئے گھاٹے دی ہٹی لئی
 رڑھدی جائے کھٹی ساڈی تیرے چیرے چٹی لئی
 ساہنوں تے ہن ہتھیں دینی پچے مجھ نہ کٹی لئی
 زلف تیری دے گھپ ہنیرے گھر وچ جالے جانڈے نہیں
 زہری ناگاں دے ہن بچے ساتھوں پالے جانڈے نہیں
 ودھدے جاون روئے رپے بال بچے دیاں چیکاں دے
 ویہڑے دے ٹوئے بدبوؤں بن گئے کن کھٹیکاں دے
 طعنے مہنے نت ودھانی ایں پئی لایاں لیکاں دے
 چاڑھی جانی ایں پئی سر تے انھے قرض شریکاں دے
 سورے گا جہے تیرے چچوں گھر دا وگڑیا کاج کوں
 خبرے لہہ گا ساڈے سر توں ایناں مول بیاج کوں

بہتی ماتر مار نہ کھاندے دکھ غماں دے پھنڈے نہیں
 فاقیاں کول نہ بچدے سوکھے کھاہدے حلوے منڈے نہیں
 بال ہوندے نہیں پھل پر ہوندے نال پھلاں دے کنڈے نہیں
 ہتھیں پئے فیر آکھیں نہ پئی ایہہ منڈے مشنڈے نہیں
 سانجھے جان نہ منڈے سوکھے جد ہوندے بے وا کے نہیں
 ڈردے جھکدے نہیں جنہاں دے فاقے لاہندے جھا کے نہیں
 سن دے گن دے وی ہن آکھن ایہہ وی جھوٹھ کمتی اے
 وسدے بھکھاں دے وچ بدل ایہہ چوندی پڑچھتی اے
 گھر دی دھواں رولی دے وچ بلدی بھدی بتی اے
 آہنڈ گواہنڈی آکھن ایہدی ایہہ وی رن کپتی اے
 ت ت بھرتھی کچری مینی بھیرو کار پرانی این
 آکھن سارے ایہہ وی یاراں پٹی نچے کھانی این
 گڑا وساوں والی بدی بجلی جڑیاں ہاٹھاں دی
 سٹھ سہیلیاں ہیر دیاں سن ایہہ سہیلی اے ہاٹھاں دی
 چنچل ہاری منڈے موئی گڑی بناوٹی راٹھاں دی
 ہاٹھاں دے وچ پاون والی سدھی گھاٹ ستاٹھاں دی
 چوڑ چپٹ وسائے گا کوئی جھگے پٹ فسادن نوں
 آکھن منڈے کڈھو گھر تھیں دھکے مار اپرادھن نوں
 میں تے جرننا ہن وی تیریاں پر منڈے نہ جردے نہیں
 پچیں پچیں نال میرے پئے تیری بھگی کردے نہیں
 گھر دی کندوں ہن منہ پاٹے نہ جھکدے نہ ڈردے نہیں
 میں وی مالک گھر دا ہاں پر ایہہ وی وارث گھر دے نہیں
 سمجھ فقیر ہن منڈیاں تائیں توں مترئے سکتے نہ
 آپے ٹر جاتے ایہناں توں کھا کے نکلیں دھکے نہ

.....☆.....

کلا قلندر

سکھ ہنڈاندے روندے اوڑک جہڑے دکھیاراں تے ہسے
پیار سلوکاں دے گل پیندے وٹے دشمنیاں دے رسے

کرکتر کے سانجھیاں کاراں ویری محرم دیندے ٹھسے
بل بجھدے نیں کھلیاناں وچ ویر دیاں بھریاں دے پستے

دلدے کھوٹے سکے بھائی دین بھراواں نوں پے گھسنے
پاٹو دھاڑ پئی وچ ہندے وساں والے وی بے وسے

لڑدے بھڑدے کائے پتر رہندے گھر وچ بھکھے تے
صلح امن دی سوچ نہ سوچن ویر جہاندے تالو جھسے

ظلم ہنیر تباہیاں والا جھلا انھا جھکھڑ وسے
گڑا وساں باجھ نہ رہندا چڑھیا بدل خونی لستے

ڈھلکے سر دھوناں تے رکھن ویر جہان دیاں کمران کستے
بھجیاں باہواں والیاں دے نیں راہ دیاں موڑاں پلے کھستے

نال فساد فقیر وسایاں رسدا وسدا گھر نہ وسے
کلا قلندر جتھے وسے اوتھے گھڑیوں پانی نستے

بھال

ٹردیاں جانڈیاں عمراں وانگوں چڑھدیاں ڈھپاں ڈھلدے سائے
 راہے پیا مسافر دم دا کتھے دم دی جھوک دسائے
 درداں ماری خلقت دے وِچ کھڑا ونڈے درد پرانے
 دنیا ڈکھیاری وِچ بندہ کہنوں آکھے کدھر جائے
 حرصاں لو بھال دے وِچ پھاتھے لوڑاں تھوڑاں دے ونجارے
 اندر بے شام سویرے دن پھر دے مارے مارے
 لبھن کتھوں دردی کوئی بیدرداں دے ستے ستائے
 دنیا ڈکھیاری وِچ بندہ کہنوں آکھے کدھر جائے
 وِچ اجل دی گنڈی پھاہندے دلدی گھنڈی کھولن والے
 سدھے گھاٹے پاندے اتھے دلدے سودے تولن والے
 سولیاں سانگاں دے وس پیندے عشق محبت دے بھرمائے
 دنیا ڈکھیاری وِچ بندہ کہنوں آکھے کدھر جائے
 پیندیاں پیش نیں تقدیراں دے عقل دیاں تدبیراں اتھے
 نیک دلاں دیاں بہتیاں نیکیاں بن دیاں نیں تقصیراں اتھے
 علم جہالت دے وس پیندا مہنے بن دے عمل کمائے
 دنیا ڈکھیاری وِچ بندہ کہنوں آکھے کدھر جائے
 کائے فاقے مردے اتھے ویہلے کردے توڑ بتوڑا
 کمیانی دے ہتھ نیں نچے چودھرائی دے ہتھیں چوڑا
 مالک کھاندے رجدے ناہیں ہالی بھکھے تے ترہیہائے
 دنیا ڈکھیاری وِچ بندہ کہنوں آکھے کدھر جائے

فلک پیر دی گردش دا منہ ہتھیں پھیرے، اٹھو شیرو
 آپ آپس دے دکھ ونڈائیے کرو دلیری، دلوں دلیرو
 اک وجود فقیر آل سارے آدم تے حوا دے جائے
 دنیا دکھپاری وچ بندہ کہنوں آکھے کدھر جائے

حساب

آ گیا ویلا زہری سپاں دی ہن سری مروڑن دا
عاماں دی رت پیندیاں جوکاں تائیں پکڑ پنچوڑن دا

قومی دُوئی پاندے ایہہ دو رگے منافق کے نیں
دینی نعرے بیدیناں دے کن ہن سُن دے تھکے نیں

سکھ لئی اے اٹکل ایس ہن اپنے غیر پچھانن دی
جاچ آ گئی اے نال نظر دے قوم نوں بندے چھانن دی

چنگے بھلے نیں مفتی دیندے درس پے رند خراباں دے
کہوا دھوکھے کھائے نقلی داڑھیاں تے محراباں دے

غین غین دی سانبھ محتاجی وسدی غ غلامی دی
ملے جنہوں اسلاموں منزل سوشلزم اسلامی دی

لا کے کساں پرکھ صرافاں لے ایہہ جھوٹھے گہنے نیں
لال گماشتیاں دے نال ہن لال شاہ نہ رہنے نیں

سدھیاں راہواں راہیاں نوں ہن حوصلے ہارن دینے نہیں
جاگی قوم نے دھاڑویاں نوں دھاڑے مارن دینے نہیں

گجھے مال پُچائے، سب نوں ہمتھیں دینے پینے نیں
دیس والیاں دیس دیاں ملکاں دے لیکھے لینے نیں

کالیاں کانواں دے ہن دینے رہن نہ کسے ترنڈے نیں
ہن اسلامی انقلاب دے شہبازاں پر چھنڈے نیں

چھنڈے وحدت دے ہن نقش فقیر دوئی اے پونجی گے
ہن نعرے توحید دے ہالاں ایواناں وچ گونجی گے

ازادی

دُکھیاراں دے دُکھ بناؤ؛ نہ شدیانے شادی دے
گل ازادی دے نہ پاؤ؛ ایہہ چولے بربادی دے

کناں دے وِچ رس نہ گھولے؛ گُو کوئیل دیاں راگاں دی
لالی پھلاں دی پئی لیھے؛ رُت کرمایاں باگاں دی

تپے وِناں دے تاپے جھلن سکے ٹنڈ گلاباں دے
وا اُچی وِچ اُڈدے کاں پئے؛ دعوے کرن عقاباں دے

دِس۔ باگے وانگ خزاواں؛ وار بہاراں چھڑیاں دے
شکرے باز بن لئی آئے؛ راکھے کانواں چڑیاں دے

نچے بنے انھی مستی؛ اندر ملے دُکھاں نیں
وِچ پیاراں ویہڑیاں پیاں؛ ناچ کریندیاں بھکھاں نیں

پیلے منہ نیں ویہندیاں جوہاں بیلیاں؛ باران رکھاں دے
تیکھے لاندے دِس؛ سارے لیڈر شاہ پئے؛ لکھاں دے

منہ زورے آزاد وسپے؛ وسدے لوک؛ اجاڑے نیں
شب خونناں دیاں خبراں دیندے؛ روز وِناں دے دھاڑے نیں

ڈنگیاں راہواں دا اے راہیٰ راہبر کچیاں لیہاں دا
چھیاں نکلتیاں دا اک اکھر دوجا نکلتیاں ویہاں دا

دے لٹک بنی دربارنی دلیں دیاں دربانوں دی
خانہ جنگی بے اتفاقی ایہناں نکلتے داناں دی

لہندے چڑھدے آزادی دا خون جھکھڑ جھلدا اے
عاماں لئی وچ جلسیاں بوہا ظلم ستم دا کھلدا اے

بالے واروگراں فلیتے دھوں دیاں بھریاں راہواں نیں
دستی بمباں نال بنے آج مقفل جلسے گاہواں نیں

چارہ گر اُلٹے جھے کردے پئے جمہوری چارے نیں
ٹورے دینی آزادی دے دسدے آپ مہارے نیں

نامی مولانا ایس کوئی کوئی لیڈر سامنی ایس
بن دا پیا جمہور اسلامی سوشلزم اسلامی ایس

لانا غربت دے جوڑے تے سہناں گوٹا تِلا اے
تھیلے دے وچ کسے نے بلی کسے چھپایا پِلا اے

دے لہندی کھل سیاسی کھنگاں دے نال اڑیاں دی
جلے باز سپاہیاں چھیڑی خونی جنگ اے دھڑیاں دی

نہ دکھیارے دا کوئی ساتھی نہ دردی دلیگرے دا
حامی اک سمگنگ دا اے دوجا چٹی چیرے دا

کھلیاں سڑکاں دے وچ نچدے پئے میخانے کھلے نیں
اوہناں بازاراں وچ وکھنے روپ اے انملے نیں

ڈھٹی گلیاں دے وچ روندی مجبوری مجبوراں دی
وچ محلاں ہسے گہیکے بجھی تار سروراں دی

دیس اسلامی دی پئی ہندی ہر پاسے بدنامی ایں
گل قرآنی کردا نہیں کوئی جو دستور اسلامی ایں

موڑ فقیر نہیں کوئی جتھے کھلا نہ کوئی فریادی اے
دیس دی آزادی پئی بن دی اج قومی بربادی اے

دکھیاں دے دکھ بناؤ نہ شدیانے شادی دے
گل آزادی دے نہ پاؤ پئے چولے بربادی دے

ناکے بندیاں

میرا پیشہ جھگڑا، جھیرا، ظلم ستم بیدادی نہیں
 وچ فساداں ساڑ پھوک تے لٹ مار دا عادی نہیں
 بھلیاں بھائیاں دا میں بھائی بریاں دا امدادی نہیں
 چنگی کار سہاندی دل نوں بھاندی بھیری وادی نہیں
 امن پسند اک شہری آں میں دھاڑے مار فسادی نہیں
 وچ ہزاراں پا کے گل وچ لے چونے جامے میں
 کر کے کٹھے دودے پھتے ساہجے مانجھے گامے میں
 کردا پھردا، انھے بولے نہیں کدھرے ہنگامے میں
 انھاں لیڈر بن کے لانداء میں انھی استادی نہیں
 امن پسند اک شہری آں میں دھاڑے مار فسادی نہیں
 چھڈاں کدی وسوہنی لئی جد ہتھوں قلمی رجبھان میں
 انھے دھکیاں وچ نہ کھاندا پھراں سیاسی بجھان میں
 بجھ بجھ کے میں بلدا جاواں بل بل کے پیا بجھان میں
 سڑدا ویکھ گھران نوں سوہندی جد گھردی بربادی نہیں
 امن پسند اک شہری آں میں دھاڑے مار فسادی نہیں
 مت کمتی دا نہ مناں کدی وی کدھرے آکھا میں
 بھڑکے دیویاں دا نہیں بن دا جھکھڑ وچ دا کھا میں
 قومی سنگ تے ساتھ دا ساتھی دیس وطن دا راکھا میں
 ہندی وچ فساداں مینوں کدی سیاسی بادی نہیں
 امن پسند اک شہری آں میں دھاڑے مار فسادی نہیں

بہن وطن دے راکھے اندر ہو کئے بکے بکے کیوں
مندے ڈکن والا ناکہ چنگے بندے ڈکے کیوں
سمجھے کوئی متریاں وانگوں پاک وطن دے سکے کیوں
ہندی کدی فسادن کھچری خلقت ساد مرادی نہیں

امن پسند اک شہری آں میں دھاڑے مار فسادی نہیں

کرکتر کئے جنہاں سویرے شامی بُرکی کھانی ایں
کیتے باجھ اوہناں مزدوراں بھکھی رات لنگھانی ایں

وسوں دی اینہاں وسنیکاں اجڑی جھوک وسانی ایں
راہ ٹردے مزدوراں لئی کوئی پانی روک سوادی نہیں

امن پسند اک شہری آں میں دھاڑے مار فسادی نہیں

دیکھ بھلے تکلیفاں دے وچ ڈر کرو تکلیفاں نوں
جیلاں وانگ گھراں وچ تاڑو نہ مجبور شریفاں نوں
ڈک حکیمان ولوں مارو نہ بیمار ضعیفاں نوں
وسدے اجڑے وسن جتھے اوہ چنگی آبادی نہیں

امن پسند اک شہری آں میں دھاڑے مار فسادی نہیں

ڈنگی ٹور نہیں میں ٹردا مینوں ٹردیاں ٹوکو نہ
صلح امن دی منزل میری میرا رستہ روکو نہ
تان بندوقاں ایویں مینوں انج تراہو لوکو نہ
قید غلامی وچ فقیر ہن قید میری آزادی نہیں

امن پسند اک شہری آں میں دھاڑے مار فسادی نہیں

پچونجہ

(1)

ٹھہر اوئے انھے واہ بدماشا کدھر بھجا جانا ایس
کہڑے چا وچ بھجدا جاندا بھوئیں تے پیر نہ لانا ایس

چل ہن تھانے آپ ہتھیں جے کھنڈ اپنی توں ٹھپی اے
گنڈھی چھوڑیا میرے ویہندیاں توں اوہدی گنڈھ کئی اے

ایںہاں پیراں توں ہن کوئی بہتی دور نہ تھانہ ایس
تینوں تھانے تھانیوں ضلعے عتے ضلعیوں جیل پچانا ایس

سین تیرے ہن ظالم تیری بھٹری کار مکانی ایس
ویکھیں توں قانون اگے کوئی تیری پیش نہ جانی ایس

تایا اگے ونی توں انجے جدوں کسے دا پتا سی
تینوں متاں کردے نوں میں اودوں وی چھڈ دتا سی

اینیں چر دا تینوں کوئی کم نکاریا جویا نہیں؟
موڑیا سی میں تینوں اودوں پر توں اے وی مڑیا نہیں

(2)

ننگے پنکے دا وِچ دنیا ٹھک ہندا بے ٹھکا اے
تھانیدار جی مورکھ بندہ مڈھوں بھلا پُکا اے

وسدی اے بے ڈھنگی اتھے، وتی ویری جھوکاں دی
بھلیاں نوں وی برا بنائے صحبت بریاں لوکاں دی

اگے وانگوں ہُن وی آں میں، او سے کنڈے تھل گیا
اودوں میں وی بھلیا ای ساں، ہُن وی آں میں بھل گیا

تسی کچھری دے مختاراؤ نالے مالک تھانے دے
اگے دنگر ای کم آؤ، آج وی یار پرانے دے

ہُن وی منو ترلا بندھن، دکھ میرے دے وڈھ دیو
انجے موتیاں والیو ادھی پتی لے کے چھڈ دیو

آج تہاڈی قسمت دا بس، ایہو وِجا پنجہ بے
اک سو دس نہیں سارے مولا ایہہ گن لٹو پچونجہ بے

ماواں دامان

(ایم اے پنجابی دیاں کلاساں دے اجراء دی کامیابی اُتے بابائے پنجابی ہوراں گوجرانوالے اک تقریب منعقد کروائی، جہدے وچ علامہ محمد علاؤ الدین صدیقی وائس چانسلر پنجاب یونیورسٹی ہوراں دی خدمت وچ منظوم سپانامہ پیش کیتا)

حُبِ وطن دی وچوں لبھا، قومِ ایمان یقین ترا
مان کرے کناں کو آج پنجابِ علاؤ الدین ترا

سِدھے راہ علم دے علمی منزل دے ول موڑے تُوں
حکمت نال ہٹائے اگوں راہ دے پتھر روڑے تُوں

ڈیرے ساڈے سو بھہاں دے ہن، کیوں نہ و سن رن گے
درس تیرے جد سانوں وی ہن گلاں کرنیاں د سن گے

ساڈی سو بھہ دیاں وی ہن نہ جا گیاں سرتاں سون گیاں
کالجاں دے بالاں نوں ساڈیاں گلاں کرنیاں آؤن گیاں

اُچے جھنڈے جھولن گے ہن ساڈیاں علمی شانناں دے
ساڈیاں گلاں نال وی ہن گونجن گے ہال ایواناں دے

سوکھے آؤن نہ اپنیاں نوں دل پرانیاں ولاں دے
وچ گلابڈیاں پا سکن گنگے دھمیں نہ گلاں دے

لگے رونق میلے ویکھ کے آج پنجابی نالج دے
 ویہڑے کھڑکھڑ ہسن پے پنجاب اور نیشنل کالج دے

گھر دیاں نال وی دل دی گھنڈی کھولن جوگی ہو گئی اے
 آج پنجاب یونیورسٹی دی بولن جوگی ہو گئی اے

ماں اپنی دے نال ہن پتر موہڈے جوڑ کھلونے نیں
 کل توں ایہدے جاتک ایم اے پی ایچ ڈی وی ہونے نیں

مہنے مارن والا ایویں رہیا شریک نہ کوئی اے
 نال شریکاں ورتن جوگی ماں ساڈی دی ہوئی اے

وارث شاہ تے بلھے ورگے پتر ماں دے گولے سن
 مونہاں وچ زباناں رکھ دے بن گئے گونگے بولے سن

گونگے بولے رولے وچوں کڈھ زبان لجاندی اے
 کرنی گل بندے نوں پرہیا وچ زبان سکھاندی اے

جاندی ول کوئی منزل واٹ کولیاں ولاں دی
 باہجھ زبان اپنی نہ آوے کرنی انکل گلاں دی

گل بندے نوں پرہیا دے وچ چا پردھان بناندی اے
 وسدے بندے گل اجاڑے اُجڑے گل وساندی اے

گلوں بن دے دنیا دے وچ دیکھے بخت کمبختاں دے
گلوں وچ زمانے دیکھے تختے بن دے تختاں دے

ڈانگلوں ڈاہڈی جیہہ بندے دی پاڑ کوئے پاندی اے
آپ ایہدے وچ ہڈی ناہیں پر ہڈی کڑکاندی اے

وسدے گونگے پنڈیں شہریں وسدے نیں وچ جھلاں دے
کردے کٹھے مال خزانے بندے گتھلے گلاں دے

پرتے ہتھ پشاں ول چنگے پرتی گل مندیری اے
گلوں ہندی نیویں ہندی گلوں شان اچیری اے

کچ کماندے دنیا دے وچ گجھ گلاں دے کچے نیں
پانی نال کدی نہ بچھدے گل دے بھانبر مچے نیں

کرماں نال ملے آ محرم مکی واسطہ وجوگاں دی
جڑھ پٹن پنے علمی حازق بے علمی دیاں روگاں دی

آپ ۔۔۔ بن کے آئے مان تران پنجابی دے
آئے نال وحید قریشی بن نگران پنجابی دے

ایہدے ایس سپر کیتی ہتھیں ایہہ گلکاری اے
سر ماں دے آج جہڑی علمی پھلاں دی پھلکاری اے

چشمے آب حیاتی ورگے علم میرے دے سوتے نہیں
پنجابی دریاواں دے پانی نال نہاتے دھوتے نہیں

علم فضل دے ایہو سوتے داغ جہالت دھوون گے
ایہناں دی تاثیروں علمی مردے زندہ ہوون گے

علمی مان فقیر ہُن ویکھیں ودھدا شہر گراواں دا
ودھدے پتر ویکھ ودھے گا مان پنجابن ماواں دا

13 فروری 1971ء

(گوجرانوالہ)

کاتب

رُت نویں دی سوئی۔ جوہوں بیلا پیا سہاندا اے
 ٹردا پیر چہاں کجھ منہ وِچ بڑ بڑ کردا جاندا اے

روندیاں ویکھ کے کالی گھٹ نوں ہسدے سو میں سکدے نہیں
 لہہ پر بت توں چڑھدے پانی، ٹردے تھکدے رُکدے نہیں

چڑھدی ویکھ خزاں دے منہ تے لالی شوخ بہاراں دی
 کھڑدیاں پھلاں دے ول ویکھے کلی کلی گلزاراں دی

چھوہلی مست ہوا دیاں اَج مستانیاں ٹوراں ڈکے کون
 دِس پوے جد منزل دوروں، ٹردا راہی، تھکے کون

چاواں شوقاں دی پئے چالے راہی راہ وِچ رہن کیویں
 اُڈدے پنچھی باغاں دے ول اُرلے رُکھیں بہن کیویں

وِچ بہار جنور خزاں دے رونے بھلدے جاندا نہیں
 سون دیاں پھوہراں وِچ سکے، ڈھینگر پھلدے جاندا نہیں

بھتے سے بنا لیندے نہیں، مالی باغ اُجاڑاں دے
 مطلب دے پاگل نہیں دیندے سینے پاڑ پہاڑاں دے

گیٹیاں نون چکاون والے پئے ہیرے بھرماندے نیں
سپاں چھل کئے شیش گر ہتھیں، موتی شوخ بناندے نیں

اُچے جیون دے متوالے اُچے چڑھدے جاندے نیں
بلبلیاں دے جُسے چڑھدے اُتے ہڑھ دے جاندے نیں

بیت گئی اے رات ہنیری بھو تیرے ول جس دا اے
دھندلے شیشے سرگی دے تھیں، منہ دن دا پیا دسدا اے

سپے دی پرواہ نہ کر کوئی دیکھ نہ شکر دوپہراں نون
چکی چل اگانہہ ول تھکے، ٹٹے، جے پیراں نون

کہڑی منزل دا پیا راہیا، تینوں پیندا پالا اے
راہبر تیرا عرشاں تیکر، منزل مارن والا اے

دے کے رنگ ذرا گُو دل نون عشق دیاں تاثیراں دا
بن جا آپ فقیرا کاتب اپنیاں تقدیراں دا

ڈبا پیر

کالا بگا ڈب کھڑبا
 ڈبے پیر دا کھڑکے ڈبا
 دکھ پیر دا بلے بلے
 بیٹھا بدھو مار پتھلے
 ریشم دی اے گدی تھلے
 گاؤ تکیئے نوں لگا چھبا

کالا بگا ڈب کھڑبا
 ڈبے پیر دا کھڑکے ڈبا
 بیتے ویلے مارن پھیرے
 تیرتے مچھی مرغ بھیرے
 چھاہ ویلے لئی سنج سویرے
 انڈے مکھن توش مربا

کالا بگا ڈب کھڑبا
 ڈبے پیر دا کھڑکے ڈبا
 ہٹی دی کوئی راس نہ پونجی
 جہڑی دولت جاندی ہونجی
 گونج رہوے ڈبے دی گونجی
 روز ملے نوٹاں دا تھبتا

کالا بگا ڈب کھڑبا
 ڈبے پیر دا کھڑکے ڈبا

کٹے پھنڈے تھکے ہارے
 محنت مزدوری دے مارے
 پھا کے مرن مرید و چارے
 ویہندا نہیں پیراں دیا ربا
 کالا بگا ڈب کھڑبا
 ڈبے پیر دا کھڑکے ڈبا

ڈبے دے وچ لدی جاوے
 کھچی آوے سجا کھبا
 کالا بگا ڈب کھڑبا
 ڈبے پیر دا کھڑکے ڈبا

دیکھ مرید اجڑدے وے
 ماہنگے مارے گھیکے ہسے
 وچ وچ ساکا داری دے
 ایہدا اماں اوہدا ابا
 کالا بگا ڈب کھڑبا
 ڈبے پیر دا کھڑکے ڈبا

ظالم دھاڑے مار پیاری
 ڈکھیاں دا بیدرد شکاری
 کھچرا دھوکھے باز مداری
 پھردا نوٹ گواچے لبھا
 کالا بگا ڈب کھڑبا
 ڈبے پیر دا کھڑکے ڈبا

باغ اجاڑن والا مالی
 موئے مارے اجڑا پالی
 کورا علموں، عملوں خالی
 غاری عقلوں، مورکھ کتا

کالا بگا ڈب کھڑیا

ڈبے پیر دا کھڑکے ڈبا

پاہن مرید فقیر وچولے

ساد مرادے آلے بھولے

جو بولے اوہ گنڈا کھولے

کم نکمے دا اے پھبا

کالا بگا ڈب کھڑیا

ڈبے پیر دا کھڑکے ڈبا۔

قتل گڑھ

کرن پے ظالم حیاتی دے سب عنواناں دا خون
 غیرتاں شرماء حیواں عزتاں آناں دا خون
 اُلقتاں مہراں محبتاں عدلاں احساناں دا خون
 بتکدے کردے نیں پئے کعبے دے درباناں دا خون
 پانیوں ستا ہویا ہندی مسلماناں دا خون
 ہن بے لچے پے لجاں ماریاں نوں تاڑ دے
 نال چھریاں پے نیں بے دوساں دے وکھر پاڑ دے
 دیس گاندھی دا نیں پئے گاندھی دے قاتل ساڑ دے
 خون گھر دا کردا اے گھر دے نگہباناں دا خون
 پانیوں ستا ہویا ہندی مسلماناں دا خون
 ویر کوئی ایہہ پرانے ویریاں نے لئے نیں آج
 نیکیاں دا بدلہ ہورے مینوں دیندے پئے نیں آج
 جونا گڑھ گجرات متھرا قتل گڑھ بن گئے نیں آج
 کیتا احمدبادیاں نے اوڑک انساناں دا خون
 پانیوں ستا ہویا ہندی مسلماناں دا خون
 ہن بندیاں دیاں وحشی پئے ریتاں ساڑ دے
 بہمن ہس دندیاں دیاں پئے نیں پریتاں ساڑ دے
 مندرال دے مچ پھردے نیں مسیتاں ساڑ دے
 محفلاں دا رنگ آج بنیا اے میداناں دا خون
 پانیوں ستا ہویا ہندی مسلماناں دا خون

داناں پڑھ لئی دھڑے بندی دی آج پٹی اے کیوں؟
 بند ہندی ادب دے سودے دی ہوئی ہٹی اے کیوں؟
 بھارتی شاعراں ادیباں آج ڈر وٹی اے کیوں؟
 بولدے نہیں وکھ کے بے دوسیاں جاناں دا خون
 پانیوں ستا ہویا ہندی مسلماناں دا خون
 یاریاں دے پنج بن دے یار جد اغیار نہیں
 بن دے اک دوجے لئی اوہ موت دا آزار نہیں
 چیر دے ہتھ مالیاں دے پھل بن کئے خار نہیں
 کردیاں جتھے بہاراں نہیں گلستاں دا خون
 پانیوں ستا ہویا ہندی مسلماناں دا خون
 درد ہمدردی۔ دا آج خانہ نہیں خالی کر گئے
 اپنے ظلموں میں سدے آپ ظالم ڈر گئے
 بولیاں دے سب دھنی سدے نہیں جیوندے مر گئے
 جمیاں سبھناں دیاں دسا اے شریاناں دا خون
 پانیوں ستا ہویا ہندی مسلماناں دا خون
 پوربوں پچھم اُتے پریت توں دکھن والیو
 زہر چکھدے نال سانواں زہر چکھن والیو
 درد سارے بگ دا وچ دل دے رکھن والیو
 وکھ کے پی گئے او کیوں لکھاں دے ارماناں دا خون
 پانیوں ستا ہویا ہندی مسلماناں دا خون

کیہ کرو گے مڑ فقیر ایہہ کھوہ کلا دا گیڑ کے
 بھن لو گے مڑ پہاڑاں نال متھا بھیڑ کے
 فیر پا لیناں نہ گل ایہہ سچ وسدے چھیڑ کے
 مڑ کرا لیناں نہ درباراں دے درباناں دا خون
 پانیوں ستا ہویا ہندی مسلماناں دا خون

تاریخی غم داہاڑا

انھے ظلم دے بدلیوں ظالم کردے ظلم ڈرو
ٹٹ پیٹیوں! خونیں! آگوں ہٹ جاؤ پرانہ مرو
ہند نوں ڈوبن لئی نہ خونی ویہناں وچ ترو
وڈھو نہ مظلوم نہتے مڑ جاؤ ستمگرو
لوکو وے! کوئی پاکستان نوں جا کے خبر کرو

رت جواناں نال ہوئی کشمیری دھرتی لال
وڈھے ٹکے دھر وچ راہواں ترفن مندے حال
تیراں دے وچ سور بیر پئے جاہن پروندے بال
بے دوسے معصوماں دے سز آ کے ہتھ دھرو
لوکو وے! کوئی پاکستان نوں جا کے خبر کرو

لوکو وے! ایہہ بگھیاڑاں دا روپ جنونی قوم
دیس اجاڑا پاندی پھردی اجڑی سونی قوم
ناچ کرے پئی لاشان گردے وحشی خونی قوم
آؤ لے پیغام امن دا کدی پیام برو
لوکو وے! کوئی پاکستان نوں جا کے خبر کرو

چپ کیتے میداناں نال نیں پاک جوان دی چپ
چپ طیارے وی نیں ہین طیارہ ران وی چپ
اصغر! وی نیں چپ تے ہین نور خان! وی چپ

۲ ایمر مارشل نورخان۔

۱ ایمر مارشل اصغرخان۔

ہن پئے بُہتا صبر کرو نہ صابر زور ورو
لوکو وے! کوئی پاکستان نوں جا کے خبر کرو

دھیاں بھیناں دیس دیاں دے ننگے کڈھ جلوس
پھرن بازاراں گلیاں دے وچ جن سنگھی دیوس لے
لاہندے پئے نیں بھارت دا ایہہ ہتھیں ننگ ناموس
ہن نہ ایہناں ظالماں دا کوئی انھاں ظلم جرو

لوکو وے! کوئی پاکستان نوں جا کے خبر کرو

ہندی بوچڑ خانے دی لگ آگے وڈ قصین
کڈھدی پھرے کلجے گھر دیاں جوگی بھکھی ڈین
بھارت دی لاش اُتے اک دن بیٹھ کرے گی وین
مچی نار ظلم دی آ کے ٹھنڈی کرو نرو

لوکو وے! کوئی پاکستان نوں جا کے خبر کرو

ساڑ اگاں وچ وسدے گھر ایہہ کرن پے صفن صفا
پٹن پئے پہاڑ ایہناں نوں روون پئے دریا
دیکھ ایہہ ظلم فقیر پتہ نہیں کیوں اے چپ خدا
ات خدائی ویر جے ہوندا ڈر بہاؤ ستمگرو

لوکو وے! کوئی پاکستان نوں جا کے خبر کرو

.....☆.....

۱ اصل لفظ دیوٹ اتھے ضرورت شعری وجہوں آیا اے۔

۲ اندرا گاندھی ول اشارہ اے۔

فطرانہ عیدوا

چن عید دا اے جگ لئی پروانہ عیدوا
آیا اے روزے دار لئی نذرانہ عید دا

دیندے نیں، لفتح نوں مبارک پئے شاہ حسین
ناچ، اُردنی پئے کردے نیں، رندانہ عید دا

جھنڈا جہاد دا اے فلسطین کھولیا
روہ اے مجاہدانہ نوں غلامانہ عید دا

عرباں دے خون، رنگی اے اقصیٰ دی سرزمین
بیت المقدس اے جوین، ویرانہ عید دا

منصور مڑ پئے مار دے نعرے نیں، حق دے
دیندے نیں، یار سر پئے فطرانہ عید دا

سُتے، ستمگراں دیاں کھلیاں نیں نیندراں
کتیا کرم، کریم کریمانہ عید دا

روزے جہاد وچ نیں، رکھے مجاہداں
ڈٹھا اے فیر حوصلہ مردانہ عید دا

تیغاں دی چھاوین پڑھیاں نمازاں نمازیاں
 کیتا ادا اے غازیاں دوگانہ عید دا
 رنگے نین گوہڑے رنگ شہیداں دے خون نے
 بن گئی سدا دی زندگی افسانہ عید دا
 در ایہدا فیر کھولیا ساقی دی مہر نے
 صدیاں توں پیا بند سی میخانہ عید دا
 وحدت دے میکدے دیاں مستانیاں نے فیر
 کاسہ بنایا سر دا اے پیمانہ عید دا
 سیناں دے وانگ بھارتی شہراں دے وچ وی
 رنداں نے لایا میلہ اے مستانہ عید دا
 بن کے سنگار اینہاں دا رہیا روپ رام دا
 نبھیا بتاں دے نال نہ بتخانہ عید دا
 بنیاں نین قومی زندگی ہن عیداں میریاں
 کیکر کراں ادا نہ مین شکرانہ عید دا
 صدیاں دے بعد ویکھیا اج دانیاں نے فیر
 دیوانی عید میری میں دیوانہ عید دا
 بنیا رہیا۔ قدیم توں شاہی دے دل دا روگ
 میرا فقیر شوق فقیرانہ عید دا

.....☆.....

چلو

ہو بے خوف، خونی، جابر ظالماں تھیں، خوف رب رسولؐ توں ڈری چلو
فانی بتاں دی رد خدائی کر کے، من دے دلوں اللہ دی برتری چلو

جھلے دشمنی دشمنیاں جانیاں دی، کردے دلبراں نال دلبری چلو
لڑن دیو سبھناں مورکھ رہبراں نوں، کردے اپنی آپ راہبری چلو

قومی سکھ آرام دے لئی صبروں، ہسدے دکھ مصیبتاں جری چلو
ڈوبن واسطے کفر دیاں بیڑیاں نوں، رڑھدے خون دے ویہن وچ تری چلو

سوکا خونی زمین دا کرو وتر، کھیتی عاقبت دی کردے ہری چلو
لین واسطے درجے شہادتاں دے، کلمے پاک دیاں بھرتاں بھری چلو

ظلماں وچ ظلمات ہنیریاں دے کردے یار ٹوری جلوہ گری چلو
مار بھوت مسان دی! لکھ لاہو آگوں ویکھدے جن نہ پری چلو

پاکے راہ انصاف دے بھلیاں نوں، کردے بھلیاں نال سروری چلو
گوش، ہوش دے نوں کر کے وا اتھے، دیدہ ورو کردے دیدہ وری چلو

آس رکھ تریاق دی وچ دل دے زہر چردیاں نال نہ چری چلو
کھوٹ کڈھ کے نال تریاق اوہدا، کھریو جنس کھوٹی کردے کھری چلو

حق داراں دے حق وی وسرؤ نہ کردے نرمی نہ خویش پروری چلو
کعبے دلاں دے نیتوں راس کرکے کردے حاجیو حج اکبری چلو

خاک وطن دی تھیں وطن وچ رہ کئے کردے وطن لئی کیمیا گری چلو
پیا واہ جے راکشاں نال جے کز بن دے ہور بہادر و جری چلو

واجاں مارو نہ پئے بے غیرتاں نوں قتل گڑھ وچ جیون لئی مری چلو
جیونا آپ پندائے فقیر اتھے جیون لئی کردے چارہ گری چلو

دوراه

پکا پیڑا نقش اک ربی دوجا نقشہ مانی دا
 اک اے شوق روحانی دوجا شوق طمعے نفسانی جا
 اک اے ڈیرہ ازلی ابدی دوجا دنیا فانی دا
 اک تقدیر اے زور آور دی اک گمان گمانی دا
 راہ اک علم الہی دا اے دوجا سوچ انسانی دا
 اک پجاری پوج بتاں دا دوجا پاک نمازی اے
 اک اے رند اک عابد زاہد اک شہید اک غازی اے
 اک پیراں دی لاندہ دوجا لاندہ سر دی بازی اے
 بندہ اک امر دا دوجا پتلا نافرمانی دا
 راہ اک علم الہی دا اے دوجا سوچ انسانی دا
 عجز مریدی دا اے کدھرے کتے غرور نیں پیری دے
 کدھرے آہر غریبی دے بنیں لورے کتے امیری دے
 خاطر خدمت دے چاء کدھرے کدھرے شوق وزیری دے
 اک قومی دربار دا شوقی دوجا اے دربانی دا
 راہ اک علم الہی دا اے دوجا سوچ انسانی دا
 سوشلزم دا اک اے نعرہ اک تکبیر اسلامی این
 اک ہمدرد آزادی اے تے اک بیدرد غلامی این
 اک حیاتی چار دیناں دی اک حیات دوامی این
 اک رستہ آبادی دا اے دوجا راہ ویرانی دا
 راہ اک علم الہی دا اے دوجا سوچ انسانی دا

اک سودا اے واہدے والا دوجا گھاٹے وندا اے
 اک نیکی دا اک بدی دا اک چنگا اک مندا اے
 اک زبانی گلاں کردا اک عمل دا بندا اے
 اک شکاری دہڑتا دا اے اک شکار حیرانی دا

راہ اک علم الہی دا اے دوجا سوچ انسانی دا

منزل مقصد دی ول جاندے رستے کتے پیاراں دے
 دوجے راہ نیں راہیاں دے لئی ڈانگاں تے تلواراں دے
 ماڑیاں یاراں دے نیں مارو دھکے ڈاڈھیاں یاراں دے
 حامی جبر تشدد دا اے منکر حکم قرآنی دا

راہ اک علم الہی دا اے دوجا سوچ انسانی دا

جانی دشمن دین مذہب دے سارے سوشل ٹولے نیں
 رہندے انساناں لئی ہر دم دل اینہاں دے ڈولے نیں
 ظلم ستم تے جبر تشدد دے ایہہ بھرے بھڑولے نیں
 ایہہ چنگیز ہلاکو والا جھن راہ سلطانی دا

راہ اک علم الہی دا اے دوجا سوچ انسانی دا

مت بھلی کم آوے جیونکر کم آوے مت کھتی نہ
 پٹھی سدھی سمجھے کہہوا بن دی سچی کھتی نہ
 اک فقیر جبر دا رستہ دوجا راہ قربانی دا

راہ اک علم الہی دا اے دوجا سوچ انسانی دا

جھوٹھ نہ بولو

بولو دل دی گھنڈی کھولو . پر وِچ شہد دے زہر نہ گھولو
بنھ پیترا ولوں نہ ڈولو . مومن ہو کے کفر نہ تولو

جھوٹھ نہ بولو جھوٹھ نہ بولو

سن کے سچی سچ سناؤ دھوکھا دیو نہ دھوکھا کھاؤ
کھیہ اڈا کے سر نہ پاؤ ککڑ وانگ نہ کوڑا پھولو

جھوٹھ نہ بولو جھوٹھ نہ بولو

مٹھی پیاری کھنڈاے مستی وکدی مہنگی بستی بستی
مِلدی وِچ اخباراں سستی چاہ دُدھ وِچ اخباراں گھولو

جھوٹھ نہ بولو جھوٹھ نہ بولو

مٹھا واچیا سچے کھبے ترلے لیندے لوکی سبھے
لبھے شکر نہ گرو لبھے ایڈا مہنگا تول نہ تولو

جھوٹھ نہ بولو جھوٹھ نہ بولو

چلدی آڑھت خوب چلاؤ . پر زوریں نہ بھا ودھاؤ
زور زور دا ڈغا نہ لاؤ ہولی کھرکو پاٹو ڈھولو

جھوٹھ نہ بولو جھوٹھ نہ بولو

دل دی پچھو دل دی دسو ہسو کھیڈو وسو رسو
آپ نہ بہہ اکوٹے ہسو روندیاں وِچ نہ ہاسے ڈولہو

جھوٹھ نہ بولو جھوٹھ نہ بولو

گھنٹی گھنٹی نہ گھنٹی منوں بکل وچ نہ روڑی بھنوں
 اچی سب دے کڈھو کنوں گھنٹی لکھے نہ پرچولو
 جھوٹھ نہ بولو جھوٹھ نہ بولو
 پورو پرت نہ ون سوئی کجھ تے پاؤ کسے دی کئی
 بھا دی ٹور نہ ٹورو انھی راہ دا مل کرو انمولو
 جھوٹھ نہ بولو جھوٹھ نہ بولو
 چھڈو غرض دے انھے جھیرے سو اک دوجے دے نیڑے
 ہاسے دے نہ کرو بخیرے ہنجو بیجو موتی رولو
 جھوٹھ نہ بولو جھوٹھ نہ بولو
 بھلیو بھلی وچار وچارو باطل حق فقیر نتارو
 موئے نہ مارو شاہ مدارو دکھاں مارے دل وی ٹولو
 جھوٹھ نہ بولو جھوٹھ نہ بولو

بازی گر

ضامن ساڈی سجائی دے جن ساڈے یار پرانے
 آئے دوہرے میلے پاؤن یاراں ماراں دے بھرمائے
 ہسدے متھے مل کے وی پئے دن شرمائے شرمائے
 یاد آوندے نیں خبرے آج پئے بھل اپنی دے سے ویہائے
 بازیگری سکھاون ساہنوں باہروں مڑ بازیگر آئے

آئے یاری دے نعرے لاندے یار مار بیدرد پرانے
 کر برباد پرانے اڈے لبھدے پھردے نویں ٹکانے
 یاری دے تچ پھرن بناندے کدھرے چھاؤنیاں کدھرے تھانے
 صلح امن دے حامی کار ایہہ پان قساد نیں گھر گھر آئے
 بازیگری سکھاون ساہنوں باہروں مڑ بازیگر آئے

یار بنا کے کردے ٹھگی ایہہ بیدردے جرم قصائی
 خیر مہر دے دین دلا سے شر دے جھنڈے گڈ قصائی
 بن کے رہندے روگ ہڈاں دا ایہہ بے مہر گھڈ قصائی
 مکر فریباں دی وچ دنیا سے اینہاں دے نیں در آئے
 بازیگری سکھاون ساہنوں باہروں مڑ بازیگر آئے

بیدوساں نوں مارن آئے کھا کے ماراں آنے ٹڈن
 قبض کرا بیدوساں جاناں ڈردے کیتے قبضے چھڈن
 ہسدے فوجاں واژن جتھے اوٹھوں روندے فوجاں کڈھن
 بھگل بن کے نسن پڑ تھیں خانی خان دلاور آئے
 بازیگری سکھاون ساہنوں باہروں مڑ بازیگر آئے

تھاؤں تھاواں والیاں تائیں، آون، بنان نگھرے، نتھاویں
 نال وسیپے کمزوراں دے ہر کے لاندے زور، کتھانویں
 ڈھپاں چاڑھ ظلم دیاں سرتے، بہہ جاندے، موٹھاں دی چھاویں
 ہر میدان ہرا کے جاندے کھیڈن جنگی چوسر آئے
 بازیگری سکھاون ساہنوں، باہروں مڑ بازیگر آئے

پے پتا وچ جاناں وارن، محرم یار وٹاندے پیڑاں
 بنیاں بھیڑاں دے وچ جن، آ کے وٹن سانویں بھیڑاں
 بھولے یار پھسا کے لاہے چم ہتھیں خونی چھیڑاں
 مڑ کے کویں، فقیر ازمایئے، قولوں ہارے دلبر آئے
 بازیگری سکھاون ساہنوں، باہروں مڑ بازیگر آئے

لاباں دی بہار

آئی فیر مونجی دیاں لاباں دی بہار

گھوکر اے ہواواں دی تے بدلاں دا زور
 بجلیاں دی کڑک نالے پھانڈیاں دا شور
 بھجی بھجی جھڑی دی اے گلی گلی ٹور
 پیندیاں پھوہاراں تے جباباں دی بہار

آئی فیر مونجی دیاں لاباں دی بہار

واہ پا کے چکڑاں تے پھسکیاں دے نال
 ہونکدائے گھر کدیاں براں دا حال
 گیس وچ چوندے ہوئے مڑھکے دا خیال
 بھکھ وچ رجویاں خواہاں دی بہار

آئی فیر مونجی دیاں لاباں دی بہار

اُچے پنڈوں دیکھے اُچی ملک دا غرور
 پنڈ دے دوالے لگی لاب دُور دُور
 بھکھا اکھاں بھکھیاں دی نظر دا سرور
 ویہندا اے شراباں تے کباباں دی بہار

آئی فیر مونجی دیاں لاباں دی بہار

ستی بیٹھی مالکی دے لکھ دا کروڑ
 لابے کائے مڑھی جان محنتاں دے موڑ
 ہوکے ہاداں دیکھن اجو کل دی اجوڑ

ہندے سندے چولاں توں جواباں دی بہار
آئی فیر مونجی دیاں لاہاں دی بہار
ہانیاں دے ساہواں منٹاں ترلیاں دا سیک
بھکھاں دیاں مہراں اُتے سینیاں دے چھیک
رے بچے لان ڈھول سمی دی پے ہیک
طبلیاں سرنگیاں رباباں دی بہار
آئی فیر مونجی دیاں لاہاں دی بہار
ٹہلدی اے بھکھی بھکھے تنکیاں دی ٹہل
ہاڑھی دے اخیر وانگوں ساونی دی اے پہل
محلّاں تے اسارنہ نیں ہور جہاں محل
اوہناں راٹھاں راجیاں نواباں دی بہار
آئی فیر مونجی دیاں لاہاں دی بہار
ملی جہاں پنچھیاں نوں باغ دی نہ دھیر
کیتے اوہ آزادی دے شکاریاں اسیر
تھکے راکھے مایاں نوں آکھدے فقیر
موتوں بُری بھکھ دے عذاباں دی بہار
آئی فیر مونجی دیاں لاہاں دی بہار

اٹل حکم

بھل چک دنیا تے مڈھوں بندے دی اے ال
 مان غرور تکبر نال کھلارے بندہ جھل
 بن دا منہ زوری چودھر دے نال اے سدا بے کل
 قدم قدم تے بدلے بندہ کیتی منہ دی گل
 اٹل رَبی حکم اٹل اوئے بابا رَبی حکم اٹل

ہند سمجھدا نیڑے بندہ سمجھے دور خدا؟
 سچی دا بن منکر لیندا جھوٹی گل بنا
 اوگنہار بندے دی دیندا اللہ بخش خطا
 چڑھ کے لہوے نہ پر بندے دے قہر غضب دی ٹھل
 اٹل رَبی حکم اٹل اوئے بابا رَبی حکم اٹل

بھانڈے بالے ظلم ستم دے ایہہ ظالم مغرور
 وسدے گھر نہیں ایہدے غضبوں تپدے جویں تندور
 ایہہ فرعون نہ کردا کیتی اللہ دی منظور
 سمجھے ودھ الہاموں ظالم ایہہ مارے ٹرپل
 اٹل رَبی حکم اٹل اوئے بابا رَبی حکم اٹل

اوس نکلے دی کیہ رکھے کوئی دل وچ آس
 کر کے قول زبانوں جہوا کرے نہ اوہدا پاس
 بندہ بنن نہ دین بندے نوں بندے دے وسواس
 گلے گلے وچ زبان ایہدی پئی پوے گولن؟
 اٹل رَبی حکم اٹل اوئے بابا رَبی حکم اٹل

۱۔ بے کل یعنی بے عقل۔

مہر کر دی سار نہ جانے ایہہ بے مہر لہڈ
 ویکھے بھارو ول قصائی خونی آنے ٹڈ
 غرض انھی دا مارا دے بیدوساں دے گل وڈھ
 جانے اللہ وانگوں نہ ایہہ مہر کرم دا ول
 اٹل ربی حکم اٹل اوئے بابا ربی حکم اٹل
 چڑھدی کلا بنے نمرود ایہہ یا بن دا شداد
 یاد اولاد نہ رکھدی ماپے نہ ماپے اولاد
 ویکھی اے میراث آدم دی جھگڑا جنگ فساد
 دھکے نال ایہہ ظالم مارے مال پرانے مل
 اٹل ربی حکم اٹل اوئے بابا ربی حکم اٹل
 چھڈ نکھیڑے منے بندہ جد ربی تنظیم
 ظالم جابر ہندا ہويا بنے رحیم کریم
 ابراہیم خلیل اے بن دا موسیٰ بنے کلیم
 مالک دی مرضی وچ رہندا بنیاں اوکھ سکھل
 اٹل ربی حکم اٹل اوئے بابا ربی حکم اٹل
 چلدا رہندا حکم خدائی اکو جیہا ہمیش
 نہ ایہدے وچ ادلی بدلی نہ کوئی دکھ کلیش
 وچ ایہدے بندے دی کرنی پئے بندے دے پیش
 چھڈ فقیر بناوٹ اصلی مالک دے ول چل
 اٹل ربی حکم اٹل اوئے بابا ربی حکم اٹل

14 اگست (1957ء)

لو لائی سی سینے دے ویچ دل دیاں داغاں آج دے دن
سمدیاں اکھاں دیس لئی کیتا سی چراغاں آج دے دن

آج دا دن یاراں لئی آیا لے پیغام آزادی دا
نویاں دکھاں آج دے دن سی شگن منایا شادی دا

آج دے دن کرماں نے میلے وچھڑے مان تران مرے
آج دے دن صدیاں دے سٹے جھاگ پئے میدان مرے

آج دے دن نہ ملی پناہ کوئی کدھرے ماڑیاں جاناں نوں
بن دیاں ویکھیا آج دے دن خونی بگھیاڑ انساناں نوں

آج دے دن ای نال نہتے مومن کافر تتیاں سی
آج دے دن ای سارا بھارت بوچڑخانہ بنیاں سی

آج دے دن ای دھرتی وسوں بن گئی سی ہر آفت دی
آج دے دن ای راہواں دے ویچ اڈی گرد شرافت دی

ور آیا سی آج دا دن ای چوراں ڈاکوواں ٹھگاں دے
وسدے شہر بنے سن آج ای بھانبر بلدیاں آگاں دے

اَج دے دِن ظلماں دے ہڑ دیاں چڑھیاں بہوتیاں لہراں سن
اَج دے دِن دھرتی نے ویکھیاں وگدیاں لہو دیاں نہراں سن

اَج دے دِن میں تار لیاندے بیڑے ڈبدے چاواں دے
اَج دے دِن ای سینے چیرے میں خونی دریاواں دے

چل دیاں ویکھ سلیقہ اکھیں ساڈے پیار قرینے دا
ریلاں کلمونہیاں نے کڈھیا راہ وِچ دُھوں نہ سینے دا

ہے سن اَج پرانیاں یاراں لائے خونی ویس نوں
اَج دے دِن پردیسی جن چل آئے وِچ دیس نوں

غم دیاں شاماں بن دے ویکھے اَجو سنج سویرے میں
اَج ای سڑدے بلدے ویکھے کئی بیدوسے ڈیرے میں

پنڈاں دے پنڈ اَجو ویکھے بلدے وانگ تندوراں دے
پاٹے گھنڈ سن اَج دے دِن ای پاکدامناں حوراں دے

جدی تھاواں کڈھیا اَجو مجبوراں مختاراں نوں
ڈیریاں پچھوں واجاں ماریاں جانڈیاں ڈیرے داراں نوں

اَج ای ٹردے راہی اگے خونی جھکھڑ جھلا سی
اَج شہادت دی منزل لئی غازی پچھا بھلا سی

آج وِتا سکھاں مینوں سب کجھ کر برباد مرا
اپنا سکھ اپنا جھنڈا اپنا دیس آزاد مرا

آج دے دن ای دیس میرے لئی سی دیسی سرکار بنی
آج دے دن دی سانیں چڑھ کئے قلم میری تلوار بنی

نال اسلامی نعرے ہويا وطن آزاد حضور مرا
آج دے دن پر بے دستورا بنیا سی دستور مرا

پرچم آزادی دا بنیا جھنڈا پاٹ غلامی دا
دیکھیا منہ نہ دیس اسلامی، نہ دستور اسلامی دا

سدا فقیر خیالاں دے وِچ ایہدا جھکھڑ جھلے گا
جیوندیاں جی دنیا تے مینوں آج دا دن نہ بھلے گا

پر و گرام

آ کوٹھی دے وِچ بہہ کے کریئے دل دیاں گلاں
 توں میرا بھیت نہ بھنیں، میں تیری گل نہ تھلاں
 آ پرہیا نوں بنائیے کوئی نوں سکیم چلائیے
 کوئی ہو رہن چھری لوائیے آ لایے پٹھیاں کھلاں
 آ کوٹھی دے وِچ بہہ کے کریئے دل دیاں گلاں
 توں میرا بھیت نہ بھنیں، میں تیری گل نہ تھلاں
 آ چل بہیئے وِچ چیمبر میں بناں وزیر توں ممبر
 بند کریئے ہزاں بھمبر آ کھوہ بنائیے ڈلاں
 آ کوٹھی دے وِچ بہہ کے کریئے دل دیاں گلاں
 توں میرا بھیت نہ بھنیں، میں تیری گل نہ تھلاں
 آ کڈھئیے رنج کڑا کے آ قوم نوں ماریئے پھا کے
 آ جے بنائیے خاکے پئی پائے بھکھ کڑلاں
 آ کوٹھی دے وِچ بہہ کے کریئے دل دیاں گلاں
 توں میرا بھیت نہ بھنیں، میں تیری گل نہ تھلاں
 آ چل آ تقریراں کریئے رو اتوں ہو کے بھریئے
 وِچوں نہ جھکئے ڈریئے چل ماریئے کجھ ٹرپاں
 آ کوٹھی دے وِچ بہہ کے کریئے دل دیاں گلاں
 توں میرا بھیت نہ بھنیں، میں تیری گل نہ تھلاں
 آ کھچرے سانگ رچائیے کوئی چل نمائش لائیے
 آ قوم نوں چمبر جائیے چل بہیئے مار پتھلاں

آ کوٹھی دے وِچ بہہ کے کریئے دل دیاں گلاں
 توں میرا بھیت نہ بھنیں، میں تیری گل نہ تھلاں
 آ بنیے گرہجاں الاں ملت دیاں لایے چھلاں
 ونڈ کھائیے کوٹھیاں ملاں۔ چل وَلئے ساریاں ولاں
 آ کوٹھی دے وِچ بہہ کے کریئے دل دیاں گلاں
 توں میرا بھیت نہ بھنیں، میں تیری گل نہ تھلاں
 ہن چھڈ فقیر فقیری چل لیئے ساہنب امیری
 پئے کریئے نت وزیری کیوں پائیے سینے سلاں
 آ کوٹھی دے وِچ بہہ کے کریئے دل دیاں گلاں
 توں میرا بھیت نہ بھنیں، میں تیری گل نہ تھلاں

بیسی کوکاں

وچ اخباراں دیکھی لوکاں اَکھیں مٹی لیندی جھوکاں
گھر دے بھکھے کردے ٹوکاں پرچے بھکھ نہ نال شلوکاں

شرماں لدی بیسی کوکاں اپنے مہنے دیندی لوکاں
زر زیور دی رہی نہ زنگن پلے دم نہ ہتھیں کنگن
چلی منگتی منگن تنگن داتے دانی کردے ٹوکاں

شرماں لدی بیسی کوکاں اپنے مہنے دیندی لوکاں
بنے لالہ پنج ہزاری گھر ایہہ بیسی پھاکیاں ماری
ہڈوں مت دوائے ماری آگوں ڈھکن پٹھیاں ڈھوکاں

شرماں لدی بیسی کوکاں اپنے مہنے دیندی لوکاں
تانبے دے گھر دا اے ساڑا ملدا دے پیا نہ پاڑا
پنڈیں شہریں پیا اجاڑا گلی گلی پئی ہو کے ہوکاں

شرماں لدی بیسی کوکاں اپنے مہنے دیندی لوکاں
بال پرانے چک کلاوے خالی لوریاں دے پرچاوے
آپ نہ جوگی گواہنڈ ولاوے سچے کھبے روکاں ای روکاں

شرماں لدی بیسی کوکاں اپنے مہنے دیندی لوکاں
مچی ظلماں دی بد خوئی دیندا ٹھسا جگ دھروئی
بل راج دا رہیا نہ کوئی پائے سنگھی جن مدھوکاں

شرماں لدی بیسی کوکاں اپنے مہنے دیندی لوکاں

مچے انگ ظلم دے انگے بھوتے پھر دے راٹھ تلنگے
 راہی پھنیر سپاں ڈنگے رجن نہ رت پیندیاں جوکاں
 شرماں لدی بیبی کوکاں اپنے مہنے دیندی لوکاں
 وجن جتھے خونی بٹے مارے جاون پٹھے سٹے
 اینا پوے جس دھرتی اُتے وتر آون سکیاں سوکاں
 شرماں لدی بیبی کوکاں اپنے مہنے دیندی لوکاں
 پھاٹ بھلواں بنے اندر پاندے جھولے خیر قلندر
 مہروں بن اجڑے من اندر پرچن باندر نال ملوکاں
 شرماں لدی بیبی کوکاں اپنے مہنے دیندی لوکاں
 چنگ کرے نہ بھیڑی وادی راہ بھلانڈے بھلے ہادی
 بن دی آبادی بربادی ہتھیں جہاں اجاڑیاں ڈھوکاں
 شرماں لدی بیبی کوکاں اپنے مہنے دیندی لوکاں
 کھلے کھلے بدھے چوراں موجاں تے پے کرن ٹکوراں
 جڑن فقیر نہ ٹٹیاں بھوراں پٹیاں جاہن نہ ٹھکیاں ٹھوکاں
 شرماں لدی بیبی کوکاں اپنے مہنے دیندی لوکاں

بکر عید

لاہو کھلاں بکر عید مناؤ

ہون برے بے حال ایہہ سارے
مخت مارے تھکے ہارے
تے ہوئے مزدور و چارے
آج اوہناں نوں ہور ستاؤ

لاہو کھلاں بکر عید مناؤ

واری بربادی ویرانی
تنگی ترشی دکھ حیرانی
بھکھ غریباں دی مہمانی
بھکھ اہناں دے پلے پاؤ

لاہو کھلاں بکر عید مناؤ

وچ بلیکاں دی خرمستی
پاؤ لٹاں بستی بستی
ہون دیو کوئی چیز نہ سستی
چڑھ دے بھا کجھ ہور چڑھاؤ

لاہو کھلاں بکر عید مناؤ

آئے گاہکاں نوں لٹی چلو
گل غربت دا کھٹی چلو
میت دی جڑ پٹی چلو
پکبیں پکبیں کم چلاؤ

لاہو کھلاں بکر عید مناؤ

ماڑے بندے سمجھو کیڑے
 کھلے گلے مٹے بیڑے
 دیکھ اہناں دے پاٹے لیڑے
 گل ریشم دے جبے پاؤ
 لاہو کھلاں بکر عید مناؤ

بہہ کے نال سہانے ولاں
 کردے دین مذہب دیاں گلاں
 لاہندے چلو پٹھیاں کھلاں
 نام اللہ دے چھری چلاؤ
 لاہو کھلاں بکر عید مناؤ

بھٹھے ننگے ماڑے مندے
 مورکھ کملے کیڑے گندے
 پدھے ہوئے حکم دے بندے
 ریکے ہویاں ۷ نوں ریکاؤ
 لاہو کھلاں بکر عید مناؤ

نہ کوئی سنوتے نہ کوئی منوں
 کھاؤ پوڑے حلوے شوں
 کھیر پکاؤ گوشت بھنوں
 عید آئی ۱۰ اے ڈھڈ ودهاؤ
 لاہو کھلاں بکر عید مناؤ

بیٹھا کوئی دلگیر نہ دیکھو
 دل دکھیاں چیر نہ دیکھو
 کوئی غریب فقیر نہ دیکھو
 روندے دیکھ کے ہس دے جاؤ
 لاہو کھلاں بکر عید مناؤ

.....☆.....

کال نامہ

لیکھے نال نہ چورا کاری دی پئی بھردی کھوڑ
کوڈیاں والے لکھاں گن دے لگے گنن کروڑ
انھی محنت مختیاں دے بیڑے دتے بوڑ
دیتے پھاکیاں نبواں وانگوں بھکھے ڈھڈ نچوڑ

کال وچاریاں مزدوراں دے دتے لک ترور

گھر دے پھاکے مردے لبھے گھروں نہ روٹی دال
فصل کماندے پھردے بنے ڈالر پونڈ ریال
ہتھوں دے اپنے لئی غیراں آگے کرو سوال
ہندے سندے دے وچ مارے گھر نوں گھر دی تھوڑ

کال وچاریاں مزدوراں دے دتے لک ترور

جاندیاں بند ٹرکاں نوں پئے پچھوں ویکھن واہک
بیجیا وڈھیالدا لدا کے لئی جاندے پردیسی گاہک
راٹھ بن سیٹھاں دی سامی ہوئے راٹھاں دے ساک
روندے نیں پے وچ اٹھوارے ورھے دی کھٹی روڑھ

کال وچاریاں مزدوراں دے دتے لک ترور

لیکھا ہوندیاں ملدا ناہیں کوئی لیکھے دا میل
ہلدی ادرک مرچ مصالحہ لبھے لون نہ تیل
خالی کونڈی ڈنڈا کھڑکے ویکھے پئے قدرت دے کھیل
پائے پیا اوناں ٹگر ڈھڈاں وچ مروڑ

کال وچاریاں مزدوراں دے دتے لک ترور

انڈے مچھی دی گل چھڈو نال دال دے دلیہ غیب
 دین کتے کباب نہ قلعے چانپاں قورمہ تلیہ غیب
 لبھن گئے پلا زردے نوں ہو گئے جاماں حلیہ غیب
 دانے بھن دی سی بھٹھیاری کر گئی بھٹھی نال اجوڑ
 کال وچاریاں مزدوراں دے دتے لک تروڑ

سہارے

تھوڑاں دیس بھولے دیاں فیر ویکھو لائی ٹیک لوڑاں دی بے لوڑیاں تے
 آندا خوب اے جوہریاں ہیرییاں دا، نقلی رُوپ چڑھا کے، روڑیاں تے
 رنگا رنگ سیاست دا سو بھواناں لایا سلمہ ستارہ اے جوڑیاں تے
 پے نیں مل فقیر ودھان دے لئی تاہرو اطلسی کاٹھ دے گھوڑیاں تے

کامے کدی نہ گھانیاں گھت دے نیں ہووے بولنا کم بڑبولیاں دا
 ہوندا وچ میداناں دے کدی ڈٹھا پکا پیر ناہیں دلوں پولیاں دا
 نہیں گزران اوکھی کاراں کردیاں دی بھردا ڈھڈ نہیں سوکھا، بھڑولیاں دا
 کیکر ودھ فقیر مکھانیاں توں پوے مل گا، فیاں چھولیاں دا

لاندے پئے او کیوں ایویں باغوانواں، ہتھیں نال کریر دے کیلیاں نوں
 دیندے پئے اوہ نال غرور انجے تڑھیاں ساڈیاں کیہ باگاں بیلیاں نوں
 پے اوازاں فقیر مجاہداں نوں، مسلمان کشمیر دے مار دے نیں
 ذرا ول کشمیر دے مولوی جی جاؤ لے کے نال گوریلیاں نوں

جھوٹے دیوتے

صلح امن دے جھوٹے دیوتے جنگ مچاندے پھر دے نہیں
 وسدیاں شہراں نوں داڑوگر آگاں لاندے پھر دے نہیں
 شہر و شہر ڈکیتاں پچھے پھر دے ٹولے ٹھگاں دے
 گھیریدار لمیرے جُبے اُچے طرے پگاں دے
 ظالم خونی انھے بولے واگی انھے وگاں دے
 ڈھوراں وانگوں آدمیاں دے وگ چرادے پھر دے نہیں
 صلح امن دے جھوٹے دیوتے جنگ مچاندے پھر دے نہیں
 وسدیاں شہراں نوں داڑوگر آگاں لاندے پھر دے نہیں
 گھروگھری نے لُٹدے پھر دے دھاڑے مار غریباں نوں
 امرت دی تھاں زہر پئے دیون موڑے کون طپیاں نوں
 راہواں دے وِج پھٹے روگی بیٹھے رون نصیباں نوں
 آگ دیاں جراح پھٹاں تے مرہماں لاندے پھر دے نہیں
 صلح امن دے جھوٹے دیوتے جنگ مچاندے پھر دے نہیں
 وسدیاں شہراں نوں داڑوگر آگاں لاندے پھر دے نہیں
 بھلاھے گدڑ سہکدیاں نوں چکو چکی کھاون پئے
 جیہاں پھیر وراچھاں نوں خونی بگھیاڑ ہلاون پئے
 ڈھیری ڈھا کے وسدے شہر دا قبرستان بناون پئے
 قلم وکھا بے دوساں تے تلوار چلانڈے پھر دے نہیں
 صلح امن دے جھوٹے دیوتے جنگ مچاندے پھر دے نہیں
 وسدیاں شہراں نوں داڑوگر آگاں لاندے پھر دے نہیں

وسدے شہر گراواں نوں پے پھنڈن پھانڈے بمباں دے
 ککے کیرے بدل خونی دھوئیں اٹھدیاں لنباں دے
 پہن ایہناں دیاں جاناں اُتے صبر ترٹیاں ہنباں دے
 دکھی دلاں دے فیر فقیر ایہہ صبر ازماندے پھردے نیں

صلح امن دے جھوٹے دیوتے جنگ مچاندے پھردے نیں
 وسدیاں شہراں نوں داڑوگر اگاں لاندے پھردے نیں

مسجد اقصیٰ

ساڑے آج حرم خلیفاں دے مڑ لعنتیاں مردوداں نے
وچ ارض مقدس دے فیر بالی آج چغہ نمروداں نے

آدم نوں واجاں مارے پئی مڑ وادی شیٹ پیغمبر دی
لنباں دی وچ لپیٹ آئی مڑ دھرتی نوح دے امبردی

اسحاق پیغمبر دے ممبر تے بلدا بھانبر چڑھیا اے
یعقوب دا حجرہ بلیا اے یوسف دا بھورا سڑیا اے

معبد داؤدی دسدائے گھریا وچ بلدیاں ناراں دے
ہیکل سلیمانی بجا اے وچ آگ دیاں انگیاراں دے

فیر ڈٹھا آج صہونیاں نے نبیاں دا ڈیرا لگا اے
سڑیا اے وسیا موسیٰ دا عیسیٰ دا بلیا جھگا اے

دھرتی تے تل ایپاں دی مڑ آئی شامت جاپدی اے
پٹ دی اے شامرونیاں نوں مڑ پاک زمین مواب دی اے

آ لینی وات یہودا نے نہیں کدی اینہاں بیدرداں دی
راہواں نے گرد اڈانی ایں فیر اینہاں آوارہ گرداں دی

ہویا اے جہوا کنڈپناں اقصیٰ دی مسجد ساڑن دا
چارہ ایہہ یہودیاں کیتا اے خود تل ایب اجاڑن دا

گردے مڑ گنبد اقصیٰ دے اڈدائے براق اصیل پیا
بیٹھا وچ وادی سدہ دی فیر اڈدا اے جبرائیل پیا

چہرے تے بیت مقدس دے روپ آیا مڑ محبوبی اے
آؤندا پیا سرپٹ گھوڑے تے سینا ول فیر ایوبی اے

آ کے منہ زوراں سامیاں تھیں شاہواں نے لہنے لینے نہیں
غیرت دے بدل چڑھنے نہیں چڑھ بجلیاں وانگوں پینے نہیں

جتنے نہیں غلام محمد دے موسیٰ دے منکر ہرنے نہیں
فیر آن مریداں عمر دیاں ایسے تھاں سجدے کرنے نہیں

ہن واڑہ فیر جے بنیاں این کوئی اسرائیلی بھیداں دا
کئی صدیاں پچھوں آیا اے مڑ وارا میریاں کھیداں دا

آئی جے اے وی بریاں نوں اللہ لئی عقل تمیز نہیں
آؤناں مڑ دف تے اینہاں دی ہن عزرا نال عزیز نہیں

بے سرتاں صدیاں دے ستے جاگے نہیں شیر محمد دے
جھولن گے مسجد اقصیٰ تے پے جھنڈے فیر محمد دے

اڈیا جے فیر فقیر اینہاں چا جنگ و جدل دا آہدا اے
اوہ مالک مسجد اقصیٰ دا کلا ای سب توں ڈاڈا اے

.....☆.....

شامرونی مہاجر

کرنے پینے نہیں ایہہ مینوں مڑ کے ظالم ڈھیر
شامرون دے بن باسی پے آنے ٹڈن فیر

فیر آشوری پاندے بہتے وسدے نیں گڑ گج
تل ایب نوں نینوا بابل بھل گئے نیں آج

آونی نبی خلیل اللہ دی فیر اے خبرے وار
بلدی چخا اے بخت نصر دی بنی مڑ گلزار

مسجد اقصیٰ ہو کے رہے گی نوں سرے آباد
ابراہیم خلیل اللہ دی جیوندی اے اولاد

آکھے پیا ایہہ مڑ کے پہلے قبلے دا محراب
آج کل وچ ای آئے سمجھو حضرت عمر خطاب

ڈھٹھا گنبد اقصیٰ دا پیا اچی دے آواز
آون گے فاروق اعظم اتھے پڑھن نماز

سڑدی مسجد اقصیٰ آکھے پئی لکارے مار
فیر صلاح الدین اتھے آ کرنی ایں یلغار

مڑ پھٹی مغروری نال اے شامرون دی جون
 شلما نصر اینہاں نوں بھلا وسریا سرگون
 دھوکھے دے وچ جنگل، مڑکے، کاں بن گئے نیں مور
 فیر اینہاں د مردے لبھے پئی . تاریخی گور
 جھوٹھے طالب موسیٰ دے ایہہ جدی نیں بدنام
 جدی پشتی مصریاں دے ایہہ رہے بے نام غلام
 وچ مواب جدوں گئے موسیٰ، چھڈ جہان اخیر
 سانجھ اسمانی تختیاں بن گئے ایہہ وارث بے پیر
 وارث موسیٰ دے سن بن دے باراں سبط یہود
 دس اینہاں تھیں مار مکائے نینوا دے نمرود
 دو باقی دے دتے اوڑک شاہ سرگون مٹا
 باقی دے مفروراں نے لیا اپنا مذہب وٹا
 ایہہ مفرور ای بنے زبانی موسیٰ دئی اولاد
 اینہاں ای یعقوب نبی دا کیتا گھر برباد
 اوہ بگھیڑ ای مڑکے آج پئے بن دے نیں انسان
 کیتی صدیاں وانگر وحشیاں جہاں نے گزران
 صبغة اللہ دا میں دیاں رنگ فقیر ہن رنگ
 وحشیاں نوں انسان بناون دا میں جاناں ڈھنگ
☆.....

بے آبروئی

حق قبولن دا کر سکیا کدی فقیر نہ رد کوئی
خالق پالن ہار اکو خلقت دی نہیں حد کوئی

چھڈ اک کھلا وچے یوئے کئی کھڑکانے پیندے نیں
اک دے منکر نوں کئی مالک ہور بنانے پیندے نیں

پوچا کرے کنیاں دی جہڑا اک دی پوچا کردا نہیں
اپنے اک مالک دا بندہ بھرت پرانی بھردا نہیں

اک دا ہون بناں کدی نہ پنڈھ دوئی دے مکدے نیں
اک درگاہ وچ جھکدے آگے سارے آکے جھکدے نیں

اک دے منکر دا کل عالم ہو جاندا انکاری اے
اک دے بردے نوں مل جاندی لکھاں دی سرداری اے

لگ انسان حیواناں تھلے کر دے کم نہیں اچھے پئے
اک دے منکر جا کے پوچن گائیاں باندڑ وچھے نیں

خالق ولوں پھردے نیں جد دل مورکھ انساناں دے
خالق دے اوہ بندے ہو کئے بندے بنن حیواناں دے

پشوواں دے انسان پجاری ہے بھیڑی بدخوئی کیہ
ودھ ایہدوں اے ہونی ہوز انسانی بے آبروئی کیہ

لہڑے مست و اں چہاں دے قلم میری دے ثانی
 سڈھر پد پھر پانی وانگوں ایہدی سڈھروانی
 قلم میری دا انت نہ پاندے دے دریاں مارے بندے
 وانگ سمند دُور دُراٹے قلم میری دے دندے
 قلم میری دا دَار و دَر مل کٹے روگ دِلاں دے
 قلم میری تھیں مُڑ کے بلدے چھڑے جوگ دِلاں دے
 قلم میری دَانیزہ و تھے مغشُور اں دے سینے
 قلم میری دے اگے لگن سینیاں تھیں نَس کینے
 مست شرابی اکھاں وانگوں قلم میری دے ڈورے
 مدھ جہدی تھیں وانگ نشیاں لیندی خلقت لورے
 قلم میری شہباز شکاری جتھا پیندا ڈوروں
 سجھے زور اں وریاں نام قلم میری دے زوروں
 ہیٹھی آہی قلم میری دے شوکت شان شہانہ
 تھناں والے قلم میری نوں پیش کرن نذرانہ

ISBN-978-969-9030-05

چھپوایا: مکتبہ اسلامیہ پاکستان
 لاہور